

MURNInets 2.0

Malaysian Urban-Rural National Indicators Network for Sustainable Development

LAPORAN MURNInets 2.0

Penunjuk Bandar Mampan Putrajaya

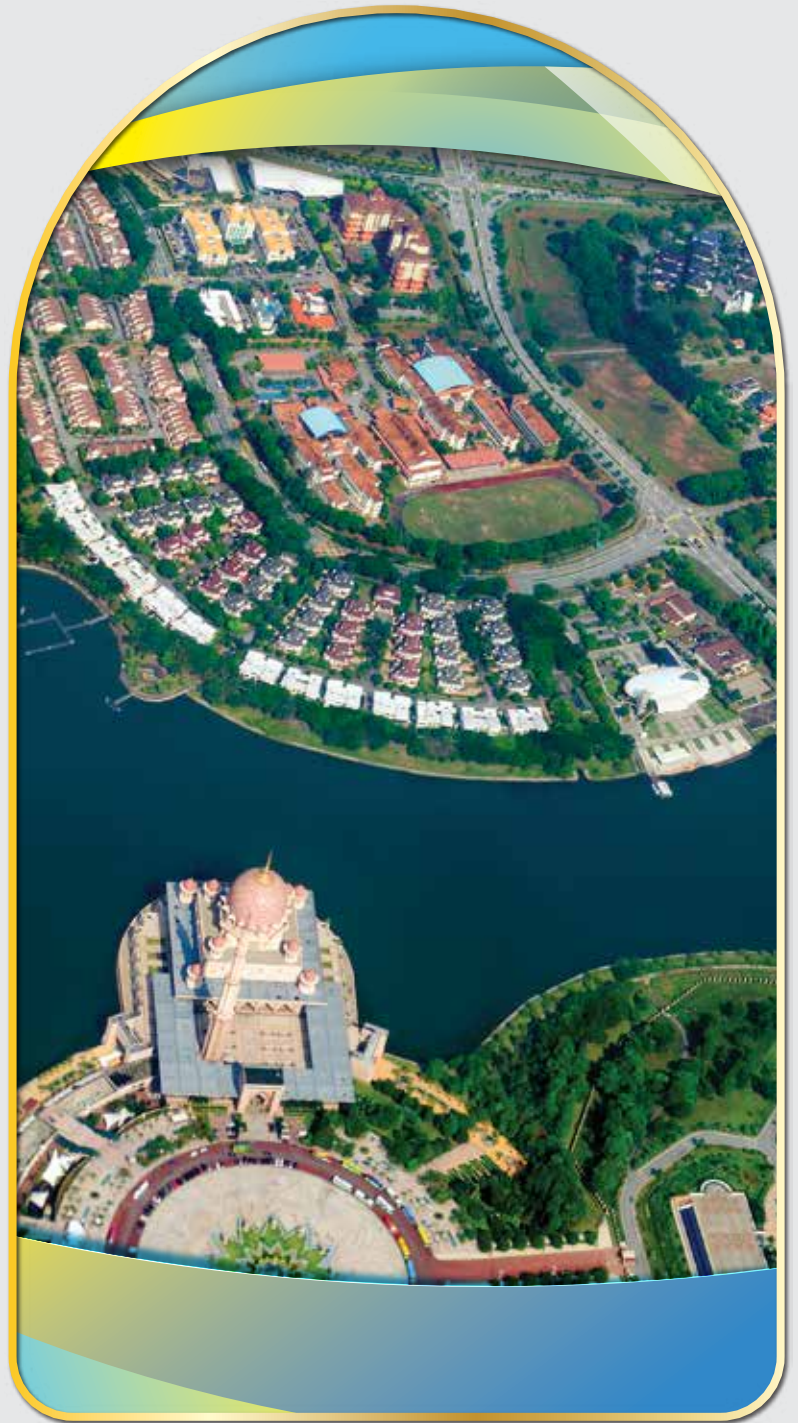

PLANMalaysia
(Jabatan Perancangan Bandar dan Desa)

2023

LAPORAN **MURNInets 2.0**

Penunjuk Bandar Mampan Putrajaya

92.86%

Tahun 2023

**SKOR
KEMAMPUAN
PUTRAJAYA**

PENCAPAIAN PUTRAJAYA TAHUN 2012 SEHINGGA 2023

3 NOVEMBER 2018

TEMPAT KETIGA kategori Bandaraya sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HBPS) 2018.

10 NOVEMBER 2020

TEMPAT KETIGA kategori Bandaraya sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HBPS) 2020.

9 NOVEMBER 2021

TEMPAT PERTAMA kategori Bandaraya dan Penghargaan Pencapaian Terbaik Sustainable Development Goals (SDG 11) 2021 sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HPBS) 2021.

8 NOVEMBER 2022

PENGHARGAAN KHAS Bandar Mampan Terbaik sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HPBS) 2022.

9 NOVEMBER 2023

Penghargaan Bandar Paling Mampan dan Penghargaan Khas 2023 sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HPBS) 2023.

Tahun 2018

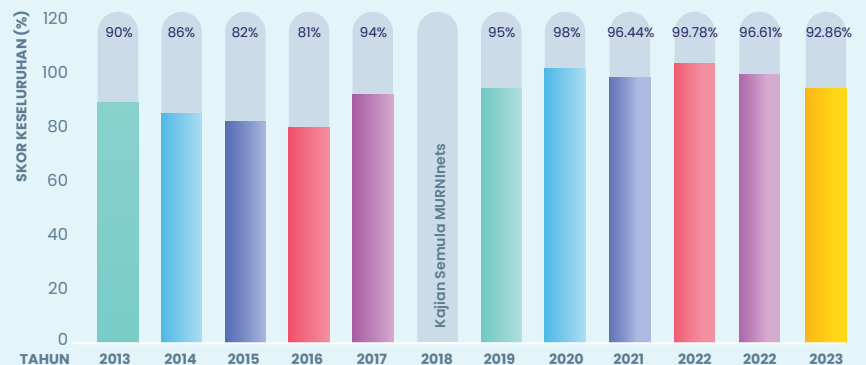
Tahun 2020

Tahun 2021

Tahun 2022

TAHAP KEMAMPANAN PUTRAJAYA DARI TAHUN 2012 SEHINGGA 2023

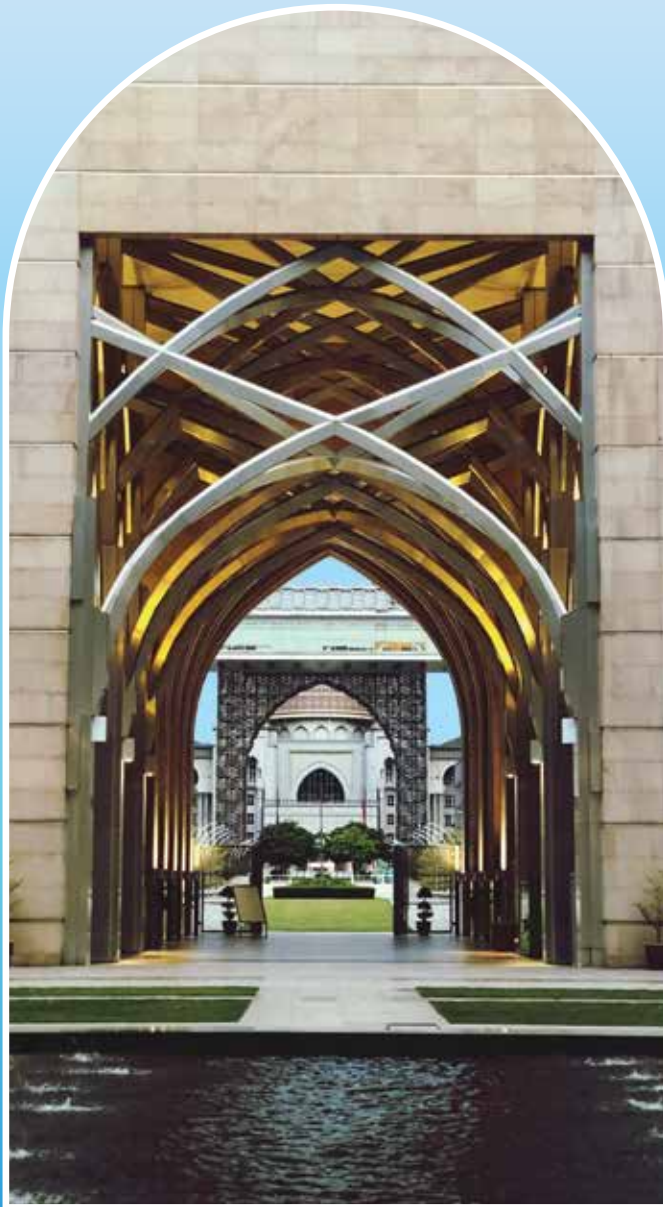
PENCAPAIAN PUTRAJAYA | | TAHUN 2023

Putrajaya telah menerima
“**Penghargaan Bandar Paling Mampan dan
Penghargaan Khas 2023**”

sempena Hari Perancangan Bandar Sedunia (HPBS) pada
9 November 2023
yang diadakan di
Kompleks Perbadanan Putrajaya

Setinggi-tinggi
| PENGHARGAAN DAN TERIMA KASIH KEPADA
SEMUA AGENSI PEMBEKAL DATA |

**AGENSI PEMBEKAL DATA MURNINETS
PUTRAJAYA**

- ★ Bahagian Kesejahteraan Rakyat, Unit Penyelaras Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri
- ★ Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi, Jabatan Perangkaan Malaysia
- ★ Ibu Pejabat Polis Daerah Putrajaya
- ★ Pejabat Kesihatan Putrajaya
- ★ Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia Putrajaya
- ★ Angkatan Pertahanan Awam Wilayah Persekutuan Putrajaya
- ★ Putrajaya Holdings Sdn. Bhd.
- ★ Pengurusan Air Selangor Sdn. Bhd.
- ★ Tenaga Nasional Berhad (Putrajaya & Cyberjaya)
- ★ Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.
- ★ Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara

Setinggi-tinggi | PENGHARGAAN DAN TERIMA KASIH KEPADA SEMUA PEMBEKAL-PEMBEKAL DATA DALAMAN |

PERBADANAN PUTRAJAYA

Jabatan Perancangan Bandar

- ★ Bahagian Pembangunan Mampan dan Perumahan
- ★ Bahagian Kawalan Perancangan dan Pembangunan
- ★ Bahagian Alam Sekitar, Tasik dan Wetland
- ★ Bahagian Kawalan Bangunan dan Rekabentuk Bandar

Jabatan Perkhidmatan Korporat

- ★ Bahagian Komunikasi Korporat

Jabatan Perkhidmatan Bandar

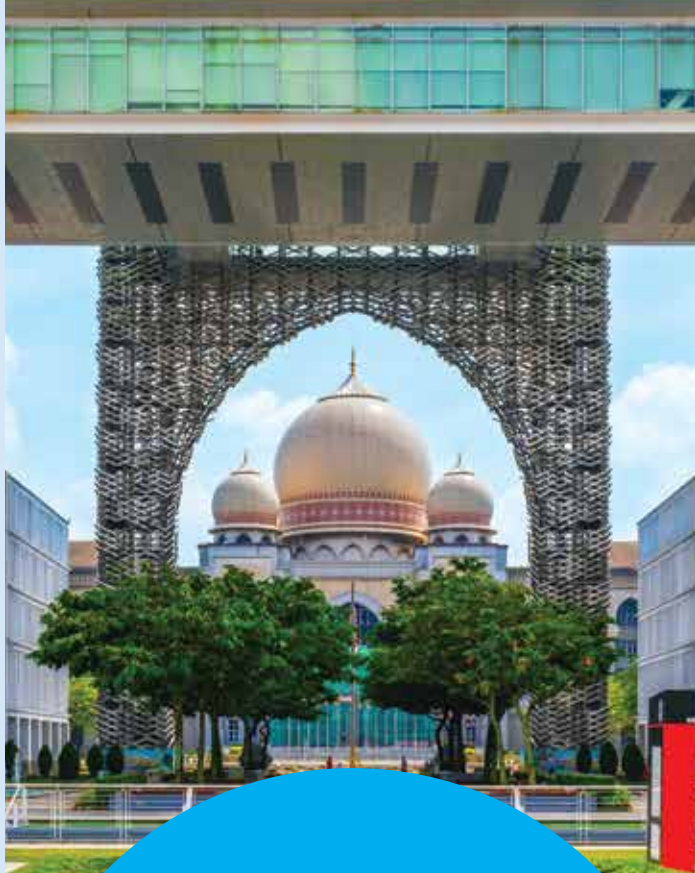
- ★ Bahagian Kesihatan Persekitaran
- ★ Bahagian Pelesenan
- ★ Bahagian Penguatkuasa

Jabatan Kejuruteraan dan Penyelenggaraan

- ★ Bahagian Trafik dan Pengangkutan Awam

Jabatan Kewangan

- ★ Bahagian Pengurusan Kewangan

ISI Kandungan

LAPORAN MURNInets 2.0

Tahun 2023

Latar Belakang MURNInets 2.0	1
Objektif MURNInets 2.0	3
Penilaian MURNInets 2.0	3
Ringkasan Eksekutif	4
PENDAHULUAN	10
Pengenalan	10
Pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan	11
Kawasan Pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan	12
Kaedah Pelaksanaan Pengumpulan Data	12
Hasil Skor Kemampanan	13
DIMENSI 1 : EKONOMI BERDAYA SAING	14
Penunjuk Yang Digunakan	15
Hasil Penunjuk dan Kemampanan	16
ET1-P1	16
Kadar Pertumbuhan Tenaga Buruh	
ET2-P1	17
Kadar Kemiskinan	
ET3-P1	18
Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta	
DIMENSI 2 : KUALITI PERSEKITARAN MAMPAN	19
Penunjuk Yang Digunakan	20
Hasil Penunjuk dan Kemampanan	21
ST1-P1	21
Status Kualiti Air Sungai	
ST1-P2	22
Keadaan Kualiti Udara Persekitaran	
ST2-P1	23
Bilangan Inisiatif Pelaksanaan dan Pengurusan Risiko Bencana	
ST3-P1	24
Peratusan Penjanaaan Sisa Pepejal Per Kapita	
ST3-P2	25
Bilangan Inisiatif Pelaksanaan dan Pengurusan Alam Sekitar	
ST3-P3	25
Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar	

DIMENSI 3 : KOMUNITI SEJAHTERA

Penunjuk Yang Digunakan

Hasil Penunjuk dan Kemampunan

| KT1-P1

Peratus Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri

| KT2-P1

Peratus Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat

| KT3-P1

Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk

| KT3-P2

Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk

| KT3-P3

Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A

| KT3-P4

Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang

| KT3-P5

Indeks Kebahagiaan (Happiness Index)

| KT3-P6

Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vektor Kepada 10,000 Penduduk

| KT4-P1

Nisbah Kes Jenayah Indeks bagi Setiap 10,000 Penduduk

DIMENSI 4 : GUNATANAH DAN SUMBER ASLI OPTIMUM

Penunjuk Yang Digunakan

Hasil Penunjuk dan Kemampunan

| GT1-P1

Peratus Perubahan Terhadap Kawasan Bukan Tepubina

| GT2-P1

Kadar Perbandaran

24

25

26

26

27

28

29

29

30

33

34

35

36

37

38

38

39

| GT2-P2

Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam Berbanding Dengan 1,000 Penduduk

| GT2-P3

Peratusan Permohonan Pewartaan Kawasan Lapang

| GT4-P1

Hutan Simpan Kekal / Taman Awam

| GT4-P2

Program / Aktiviti / Inisiatif Pembangunan Pelancongan

DIMENSI 5 : INFRASTRUKTUR & PENGANGKUTAN EFISEN

Penunjuk Yang Digunakan

Hasil Penunjuk dan Kemampunan

| IT1-P1

Isipadu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita

| IT1-P2

Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita

| IT1-P3

Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air

| IT1-P4

Kadar Kehilangan Air Tidak Terhasil (NRW)

| IT1-P5

Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Elektrik

| IT1-P6

Kadar Liputan Jalur Lebar

| IT2-P1

Kadar Kitar Semula Sisa Isi Rumah

| IT3-P1

Bilangan Terminal / Stesen Pengangkutan

Awam Bersepadu

| IT4-P1

Peratus Kediaman Mendapat Perkhidmatan Pembentungan

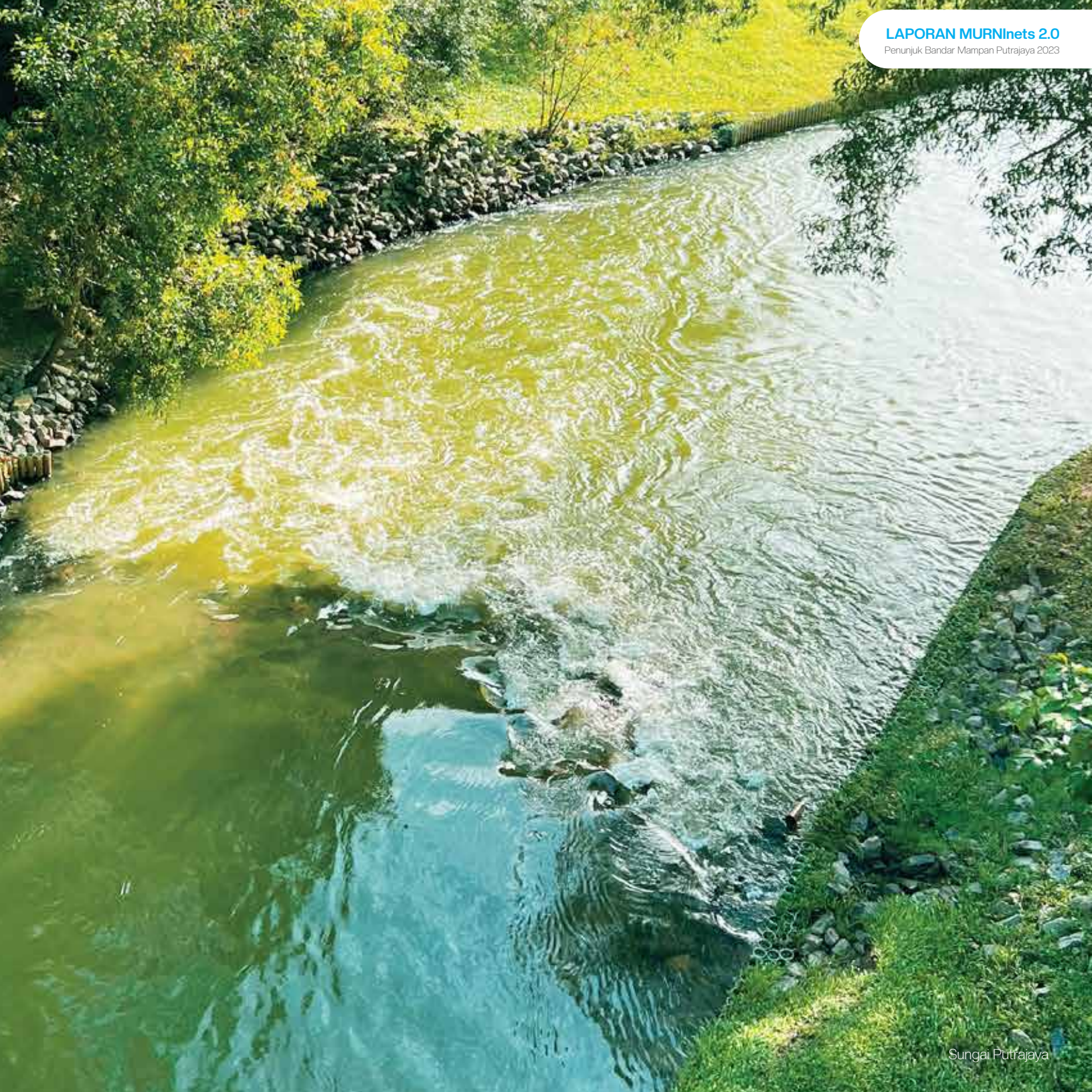
40

41

42

43

DIMENSI 6 : URUSTADBIR EFEKTIF	51	Jadual 7	45
Penunjuk Yang Digunakan	52	Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi	
Hasil Penunjuk dan Kemampanan	53	Dimensi Infrastruktur & Pengangkutan Efisien	
UT1-P1	54	Jadual 8	52
Peratusan Kepuasan Penduduk Terhadap		Jadual Kemampanan Mengikut Dimensi Urustadbir	
Perkhidmatan PBT		Efektif	
UT2-P1	55	Jadual 9	57-60
Peratusan Pencapaian Kutipan Hasil PBT		Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi	
UT2-P3	55	Dimensi Ekonomi Berdaya Saing, Kualiti	
Peratusan Perbelanjaan (Mengurus &		Persekitaran Mampan, Komuniti Sejahtera,	
Pembangunan) PBT		Gunatanah & Sumber Asli Optimum,Infrastruktur &	
UT3-P1	56	Pengangkutan Efisien Dan Urustadbir Efektif	
Jumlah Kebenaran Merancang Yang Selaras			
Dengan Rancangan Tempatan			
UT3-P2	56		
Bilangan Operasi Penguatkuasaan Bersepadu			
Yang Dijalankan Bersama PBT			
RINGKASAN SKOR KEMAMPANAN	57		
SENARAI JADUAL		SENARAI RAJAH	
Jadual 1	7-9	Rajah 1	4
Perincian Senarai Dimensi, Tema dan Penunjuk		Dimensi-Dimensi Penunjuk Bandar Mampan	
MURNInets		Rajah 2	5
Jadual 2	13	Senarai Strategi, Dimensi, Tema Dan Penunjuk	
Jadual Kemampanan Mengikut Dimensi		MURNInets	
MURNInets Putrajaya Tahun 2020		Rajah 3	12
Jadual 3	15	Pelaksanaan MURNInets	
Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi			
Dimensi Ekonomi Berdaya Saing		SENARAI LAMPIRAN	
Jadual 4	20	Lampiran 1	61-63
Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi		Surat Pengumpulan Data MURNInets	
Dimensi Kualiti Persekitaran Mampan		Lampiran 2	64
Jadual 5	25	Borang A	
Jadual Kemampanan Mengikut Dimensi Komuniti		Lampiran 3	65
Sejahtera		Online Survey	
Jadual 6	37	Lampiran 4	66
Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi		Borang Soalselidik Bagi Penunjuk KT3-P5 (Indeks	
Dimensi Gunatanah & Sumber Asli Optimum		Kebahagiaan)	
		Lampiran 5	67
		Borang Soalselidik Bagi Penunjuk UT1-P1	
		(Peratusan Pandangan Penduduk Terhadap	
		Perkhidmatan PBT)	

LATAR BELAKANG MURNInets 2.0

?

Kenapa Perlu MURNInets 2.0

FASA 01

MURNInets telah
dimulakan pada
tahun **2012**
sehingga **2016**

Instrumen untuk **mengukur keupayaan** dan **tahap kemampaan** di peringkat pihak berkuasa tempatan Malaysia

Membolehkan pihak berkuasa di peringkat tempatan, negeri dan negara untuk **mengumpul, menyimpan, menganalisis, menilai mengurus dan memaparkan data** berkaitan kemampaan

FASA 02

Pada tahun 2017 MURNInets telah ditambah baik selaras dengan perubahan polisi di peringkat negara dan antarabangsa yang dikenali sebagai MURNInets 2.0

STRUKTUR PENGURUSAN MURNInets 2.0

Peringkat Negara :

[POMK]

Pusat Operasi MURNInets Kebangsaan

Peringkat Negeri :

[POMN]

Pusat Operasi MURNInets Negeri

Peringkat Tempatan :

[POM PBT]

Pusat Operasi MURNInets Pihak Berkuasa Tempatan

NEGERA
NEGERI
TEMPATAN

OBJEKTIF MURNInets 2.0

Mengenalpasti tahap kempamanan di setiap pihak berkuasa tempatan

Mengenalpasti kekuatan dan kelemahan setiap pihak berkuasa tempatan

Memantau tahap kempamanan secara berterusan

Mengenalpasti tahap kempamanan di setiap pihak berkuasa tempatan

PENILAIAN MURNInets 2.0

Penilaian kempamanan di setiap pihak berkuasa tempatan dijalankan melalui laman sesawang yang dikenali sebagai **Gerbang MURNInets 2.0**

<https://murninetsv2.planmalaysia.gov.my/>

RINGKASAN EKSEKUTIF

Tujuan utama laporan ini adalah untuk menyatakan tahap kemamparan kawasan pentadbiran dan operasi Putrajaya pada tahun 2023 dengan menggunakan **39 penunjuk yang merangkumi 6 dimensi**. Dimensi-dimensi ini ialah terdiri daripada Ekonomi Berdaya Saing, Kualiti Persekitaran Mampan, Komuniti Sejahtera, Gunatanah dan Sumber Asli Optimum, Infrastruktur dan Pengangkutan Efisien dan Urustadbir Efektif sebagaimana di Rajah 1.

Pengukuran MURNInets 2023 adalah menggunakan data-data pada tahun 2022. Secara keseluruhan pada tahun 2023, kawasan pentadbiran dan operasi Perbadanan Putrajaya telah mencapai tahap mampan.

Daripada sejumlah 39 penunjuk yang digunakan bagi mengukur tahap kemamparan adalah didapati **34 penunjuk adalah mencapai tahap mampan** dan **5 penunjuk lagi berada di tahap kurang mampan**.

Skor kemamparan
 bagi Putrajaya pada
 tahun 2023

92.86%

Rajah 1: Dimensi MURNInets 2.0

RUMUSAN KERANGKA MURNInets 2.0

STRATEGI

S1

Pembangunan Ekonomi yang Efisien dan Berdaya saing

S2

Penggunaan Tanah dan Sumber Asli yang optimum

S3

Keseimbangan Pembangunan Wilayah

S4

Peningkatan Kualiti, Spatial, Alam Sekitar, Keselamatan dan Kesejahteraan Sosial

S5

Urus Tadbir Perhubungan dan Penyediaan Kemudahan Infrastruktur dan Masyarakat

DIMENSI

D1

Ekonomi Berdaya Saing

D2

Kualiti Persekitaran Mampan

D3

Komuniti Sejahtera

D4

Gunatanah dan Sumber Asli Optimum

D5

Infrastruktur dan Pengangkutan Efisien

D6

Urus Tadbir Efektif

3 TEMA
3 TEMA
4 TEMA
3 TEMA
4 TEMA
3 TEMA
3 PETUNJUK
6 PETUNJUK
9 PETUNJUK
6 PETUNJUK
9 PETUNJUK
6 PETUNJUK

TEMA		TEMA		TEMA		TEMA		TEMA		TEMA	
TEMA	P	TEMA	P	TEMA	P	TEMA	P	TEMA	P	TEMA	P
Pertumbuhan Ekonomi	1	Kualiti Alam Sekitar	2	Kediaman	1	Perubahan Gunatanah	1	Kecekapan Utiliti	6	Sistem Penyampaian	1
Kemiskinan	1	Pengurusan Risiko	1	Kemudahan Masyarakat dan Rekreasi	1	Pembangunan Perbandaran	3	Pengurusan Sisa Pepejal	1	Pengangkutan Institusi	3
Pelaburan Swasta	1	Pengurusan Alam Sekitar	3	Kualiti Kehidupan	6	Pemuliharaan Hutan dan Pembangunan Pelancongan	2	Pengangkutan	1	Penguatkuasaan dan Pemantauan	2
				Keselamatan	1			Pengurusan Sisa Kumbuhan	1		

Rajah 2 : Senarai Strategi, Dimensi, Tema dan Penunjuk MURNInets 2.0

KERANGKA MURNInets 2.0

5
STRATEGI

- S1** Pembangunan Ekonomi yang Efisien dan Berdaya saing
- S2** Penggunaan Tanah dan Sumber Asli yang optimum
- S3** Keseimbangan Pembangunan Wilayah
- S4** Peningkatan Kualiti, Spatal, Alam Sekitar, Keselamatan dan Kesejahteraan Sosial
- S5** Urus Tadbir Perhubungan dan Penyediaan Kemudahan Infrastruktur dan Masyarakat

6
DIMENSI

- D1** Ekonomi Berdaya Saing
- D2** Kualiti Persekitaran Mampar
- D3** Komuniti Sejahtera
- D4** Gunatanah dan Sumber Asli Optimum
- D5** Infrastruktur dan Pengangkutan Efisien
- D6** Urus Tadbir Efektif

20
TEMA

39
PETUNJUK

JADUAL PERINCIAN MURNInets 2.0

DIMENSI	TEMA	PENUNJUK
<p>D1</p> <p>Ekonomi Berdaya Saing</p>	<p>ET1 Pertumbuhan Ekonomi</p> <p>ET2 Kemiskinan</p> <p>ET3 Pelaburan Swasta</p>	<p>ET1-P1 Kadar Pertumbuhan Tenaga Buruh</p> <p>ET2-P1 Kadar Kemiskinan</p> <p>ET3-P1 Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta</p>
<p>D2</p> <p>Kualiti Persekitaran Mampan</p>	<p>ST1 Kualiti Alam Sekitar</p> <p>ST2 Pengurusan Risiko</p> <p>ST3 Pengurusan Alam Sekitar</p>	<p>ST1-P1 Status Kualiti Air Sungai</p> <p>ST1-P2 Keadaan Kualiti Udara Persekitaran</p> <p>ST2-P1 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan Dan Pengurusan Risiko Bencana</p> <p>ST3-P1 Peratusan Penjana Sisa Pepejal Per Kapita</p> <p>ST3-P2 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan Dan Pengurusan Alam Sekitar</p> <p>ST3-P3 Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar (<i>Environmental Education</i>)</p>
<p>D3</p> <p>Komuniti Sejahtera</p>	<p>KT1 Kediaman</p> <p>KT2 Kemudahan Masyarakat dan Rekreasi</p> <p>KT3 Kualiti Kehidupan</p>	<p>KT1-P1 Peratusan Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri</p> <p>KT2-P1 Peratusan Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat</p> <p>KT3-P1 Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk</p> <p>KT3-P2 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk</p>

DIMENSI	TEMA	PENUNJUK
<p>D3</p> <p>Komuniti Sejahtera</p>	<p>KT4 Keselamatan</p>	<p>KT3-P3 Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A</p> <p>KT3-P4 Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Lima Bintang</p> <p>KT3-P5 Indeks Kebahagiaan (<i>Happiness Index</i>)</p> <p>KT3-P6 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vector Kepada 10,000 Penduduk</p> <p>KT4-P1 Nisbah Kes Jenayah Indeks Bagi Setiap 10,000 Penduduk</p>
<p>D4</p> <p>Gunatanah dan sumber asli optimum</p>	<p>GT1 Perubahan Gunatanah</p> <p>GT2 Pembangunan Perbandaran</p> <p>GT4 Pemuliharaan Hutan dan Pembangunan Pelancongan</p>	<p>GT1-P1 Peratusan Perubahan Terhadap Kawasan Bukan Tepubina</p> <p>GT2-P1 Kadar Perbandaran</p> <p>GT2-P2 Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam Berbanding Dengan 1,000 Penduduk</p> <p>GT2-P3 Peratusan Permohonan Pewartaan Kawasan Lapang</p> <p>GT4-P1 Hutan simpan kekal/ taman awam</p> <p>GT4-P2 Program/ Aktiviti/ Inisiatif Pembangunan Pelancongan</p>
<p>D5</p> <p>Infrastruktur dan Pengangkutan Efisien</p>	<p>IT2 Kecekapan Utiliti</p>	<p>IT1-P1 Isipadu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita</p> <p>IT1-P2 Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita</p> <p>IT1-P3 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air</p> <p>IT1-P4 Kadar Kehilangan Air Tidak Terhasil (NRW)</p> <p>IT1-P5 Penggunaan Kes Gangguan Bekalan Elektrik</p> <p>IT1-P6 Kadar liputan jalur lebar</p>

DIMENSI	TEMA	PENUNJUK
D5 Infrastruktur Dan Pengangkutan Efisien	IT2 Pengurusan Sisa Pepejal	IT2-P1 Kadar Kitar Semula Sisa Isi Rumah
	IT3 Pengangkutan	IT3-P1 Bilangan Terminal/ Stesen Pengangkutan Awam Bersepadu
	IT4 Pengurusan Sisa Kumbahan	IT4-P1 Peratus kediaman mendapat perkhidmatan pemetungan
D6 Urustadbir Efektif	UT1 Sistem Penyampaian	UT1-P1 Peratusan Kepuasan Penduduk Terhadap Perkhidmatan PBT
	UT2 Pengangkutan Institusi	UT2-P1 Peratusan Pencapaian Kutipan Hasil PBT UT2-P2 Peratusan Perbelanjaan Penyelenggaraan Berbanding Jumlah Perbelanjaan PBT Keseluruhan
	UT3 Penguatkuasaan Dan Pemantauan	UT2-P3 Peratusan Perbelanjaan (Mengurus Dan Pembangunan) Pihak Berkuasa Tempatan UT3-P1 Peratusan Permohonan Kebenaran Merancang Yang Selaras Dengan Rancangan Tempatan UT3-P2 Bilangan Pelaksanaan Operasi Penguatkuasaan Bersepadu Yang Dijalankan Bersama PBT

Jadual 1: Perincian Senarai Dimensi, Tema dan Petunjuk MURNInets 2.0

Nota:

Dimensi 1 Ekonomi Berdaya Saing

Dimensi 2 Kualiti Persekitaran Mampan

Dimensi 3 Komuniti Sejahtera

Dimensi 4 Komuniti Sejahtera

Dimensi 5 Infrastruktur dan Pengangkutan Efisien

Dimensi 6 Urustadbir Efektif

I PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

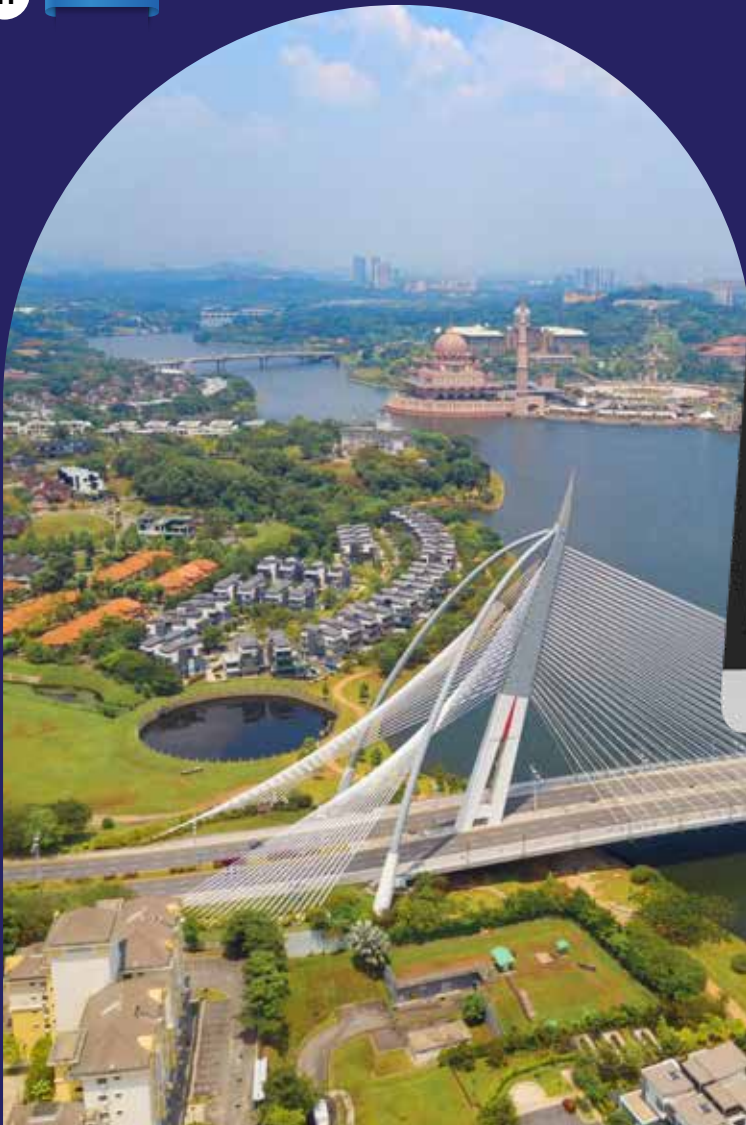
Tujuan utama laporan ini disediakan adalah untuk menyatakan tahap kemamparan bagi kawasan operasi, di bawah pentadbiran Perbadanan Putrajaya pada tahun 2023 berdasarkan tiga puluh sembilan (39) Penunjuk Bandar Mampan yang digunakan.

Dalam konteks MURNInets, pembangunan mampan adalah pembangunan yang dapat memenuhi keperluan generasi kini tanpa mengabaikan keupayaan generasi akan datang untuk memenuhi keperluan mereka.

"Bandar Mampan"

Definisi "Bandar Mampan" merupakan bandar yang mampu mengekalkan pencapaian dalam pembangunan sosial, ekonomi dan fizikal untuk selama-lamanya atau wilayah metropolitan yang boleh bersaing dengan jayanya di peringkat global tetapi masih boleh mengekalkan keunggulan budaya dan alam sekitarnya. Definisi ini menjadi dasar kepada pembentukan dimensi, tema dan penunjuk pembangunan mampan yang telah dipersetujui.

1.2 Pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan

Satu program yang dapat membantu Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) mengumpul data dan maklumat. Ia juga merupakan program penilaian, penentuan dan pemantauan tahap kemampuan bandar berdasarkan penunjuk yang telah ditetapkan.

Pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan perlu dilaksanakan bagi peringkat Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) bagi mengukur tahap kemampuan bandar seperti di Rajah 3.

ANALISIS TAHAP KEMAMPAHAN BANDAR MELALUI SISTEM MURNINETS 2.0

- 01 Kemasukan Data Penunjuk
- 02 Gerbang MURNInets
- 03 Analisis Data
- 04 Tahap Kemampuan Bandar

Rajah 3 : Pelaksanaan MURNInets

4931.00
hektar

143,363
orang

1.3 Kawasan Pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan

Kawasan pelaksanaan Penunjuk Bandar Mampan 2023 yang menggunakan data pengukuran tahun 2022 meliputi keseluruhan kawasan pentadbiran dan operasi Perbadanan Putrajaya yang merangkumi keluasan **4931.00 hektar** serta mempunyai jumlah penduduk **143,363 orang**.

1.4 Kaedah Pelaksanaan Pengumpulan Data

Kaedah pelaksanaan pengumpulan data MURNInets menggunakan borang pengumpulan data dan maklumat. Sehubungan itu, terdapat surat dan borang pengumpulan data dan maklumat untuk penguncian masuk data MURNInets. Sila rujuk Lampiran 1 (m/s 61) untuk melihat contoh surat pengumpulan data dan penguncian masuk data. Manakala sila rujuk Lampiran 2 (m/s 64) untuk melihat contoh borang pengumpulan data.

Walau bagaimanapun, terdapat dua penunjuk bandar yang memerlukan data primer dan dikumpul melalui borang soal selidik secara atas talian (*online*) dengan menggunakan no. siri yang dibekalkan oleh urus setia iaitu penunjuk KT3-P5 Indeks Kebahagiaan dan penunjuk UT2-P1 Peratusan Kepuasan Penduduk / Peniaga / NGO Terhadap Perkhidmatan PBT. Sila rujuk Lampiran 3 (m/s66) dan 4 (m/s 67) bagi penunjuk-penunjuk tersebut.

NO.	NAMA PERUSAHAAN BERUSAHA (DISEDIAKAN)	Jumlah (Unit) Programma Data (Beranda Tala Tahun Kajian 2022)
1	PERUSAHAAN PERUSAHA	100
2		100
3		100
4		100
5		100
6		100
7		100
8		100
9		100
10		100

Borang pengumpulan data dan maklumat

Penguncian masuk data

1.5 Hasil Skor Kemampanan

Secara keseluruhannya, hasil pengukuran Bandar Putrajaya bagi tahun 2023 telah mencapai tahap Mampan dengan keseluruhan skor adalah 92.86% sepertimana di Jadual 2.

92.86%

Mencapai Tahap Mampan

Bil.	Dimensi	Indeks Dimensi	Tahap Kemampanan
1.	Ekonomi Berdaya Saing	0.83	MAMPAN
2.	Kualiti Persekitaran Mampan	1.00	
3.	Komuniti Sejahtera	1.00	
4.	Gunatanah & Sumber Asli Optimum	1.00	
5.	Infrastruktur & Pengangkutan Efisien	0.71	
6.	Urustadbir Efektif	1.00	
SKOR KESELURUHAN		92.86%	

Jadual 2: Jadual Kemampanan Mengikut Dimensi MURNInets Putrajaya Pada Tahun 2023

**EKONOMI
BERDAYA
SAING****D1****TEMA****ET1**

Pertumbuhan Ekonomi

ET2

Kemiskinan

ET3

Pelaburan Swasta

JUMLAH TEMA (3)**PENUNJUK****ET1-P1**

Kadar Pertumbuhan Tenaga Buruh

ET2-P1

Kadar Kemiskinan

ET3-P1

Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta

JUMLAH PENUNJUK (3)

2.1 Penunjuk Yang Digunakan

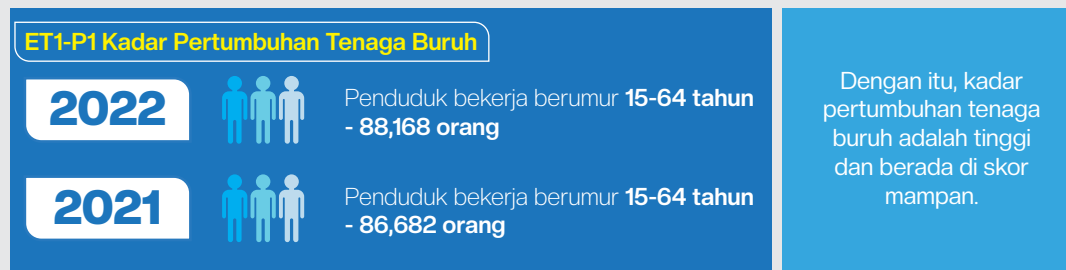
Tahap kemampunan bagi Dimensi Ekonomi Berdaya Saing diukur, menggunakan tiga (3) penunjuk dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 3.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampunan	Skor
1.	ET1 – P1 Kadar Pertumbuhan Tenaga Buruh	$\geq 1.4\%$	1.70	Mampan	3
2.	ET2 – P1 Kadar Kemiskinan Bandar	$\leq 3.7\%$	0.18	Mampan	3
3.	ET3 – P1 Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta	$\geq 3.8\%$ Setahun	-79.25	Kurang Mampan	1

2.2 Hasil Penunjuk dan Kemampanan

Secara keseluruhan pada Jadual 3, Dimensi Ekonomi Berdaya Saing bagi kawasan operasi Putrajaya menunjukkan adalah seperti berikut :

ET2-P1 Kadar Kemiskinan Bandar

Kadar kemiskinan bandar merujuk kepada peratusan isi rumah yang mempunyai pendapatan kurang daripada garis kemiskinan.

Bagi kawasan Putrajaya, jumlah penduduk miskin yang di rekodkan oleh Unit Penyelaras Pelaksanaan, Bahagian Kesejahteraan Rakyat, Jabatan Perdana Menteri (JPM) adalah **259 orang yang terdiri daripada ketua isi rumah dan ahli isi rumah**, iaitu kira-kira **0.18% daripada jumlah penduduk iaitu 143,363 orang** dan **mencapai tahap mampan**.

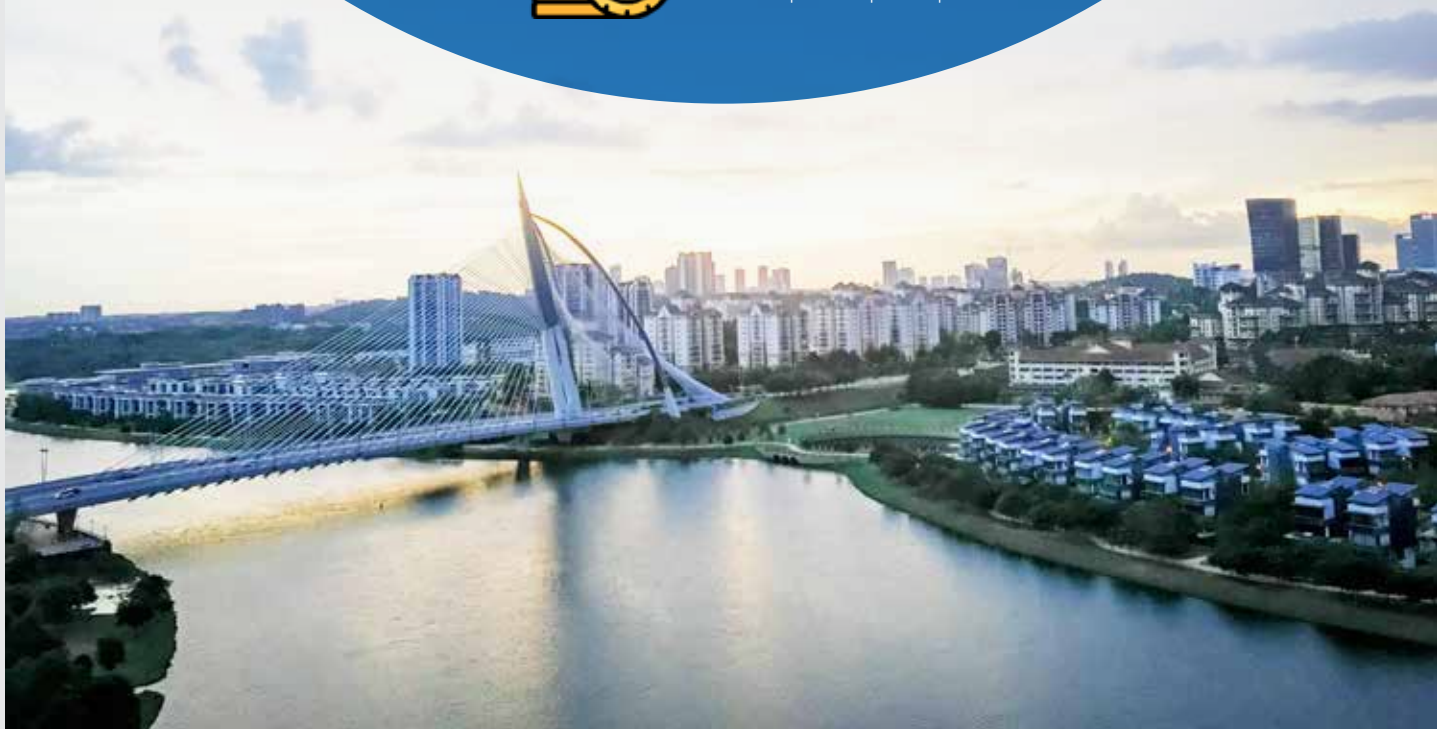
RM 2,128

Pendapatan garis kemiskinan sebulan bagi W.P Putrajaya.

0.18%

daripada jumlah penduduk iaitu 143,363 orang dan mencapai tahap mampan.

ET3-P1 Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta

Kadar pertumbuhan pelaburan swasta merujuk kepada perubahan jumlah pelaburan swasta pada tahun kajian berbanding tahun sebelum kajian. Jumlah Nilai Pembangunan Kasar (GDV) mengikut projek yang diluluskan oleh Perbadanan Putrajaya, lesen perniagaan (komersil) dan lain-lain hasil yang diterima.

2022

RM 848,656,733.15

2021

RM 1,874,660,618.66

Ini menunjukkan Putrajaya berada di tahap kurang mampan dari aspek pertumbuhan pelaburan swasta pada tahun 2022.

KUALITI PERSEKITARAN MAMPAN

D2

TEMA

ST1

Kualiti Alam Sekitar

ST2

Pengurusan Risiko

ST3

Pengurusan Alam Sekitar

JUMLAH TEMA (3)

PENUNJUK

ST1 – P1

Status Kualiti Air Sungai

ST1 – P2

Keadaan Kualiti Udara Persekitaran

ST2 – P1

Bilangan Inisiatif Pelaksanaan dan
Pengurusan Risiko Bencana

ST3 – P1

Peratusan Penjanaan Sisa Pepejal Per Kapita

ST3 – P2

Bilangan Inisiatif Pelaksanaan dan
Pengurusan Alam Sekitar

ST3 – P3

Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar
(Environmental Education)

JUMLAH PENUNJUK (3)

3.1 Penunjuk yang Digunakan

Tahap kemamparan bagi Dimensi Kualiti Persekitaran Mampan diukur, menggunakan enam (6) penunjuk iaitu Status Kualiti Air Sungai, Keadaan Kualiti Udara Persekitaran, Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Risiko Bencana, Peratusan Penjanaan Sisa Pepejal Per Kapita, Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Alam Sekitar dan Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 4.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemamparan	Skor
1.	ST1 – P1 Status Kualiti Air Sungai	≤ 10 %	0	Mampan	3
2.	ST1 – P2 Keadaan Kualiti Udara Persekitaran	≥ 80 %	100	Mampan	3
3.	ST2 – P1 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Risiko Bencana	≥ 5	645	Mampan	3
4.	ST3 – P1 Penjanaan Sisa Pepejal Per Kapita	≤ 0.74%	0.65	Mampan	3
5.	ST3 – P2 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Alam Sekitar	≥ 50	189	Mampan	3
6.	ST3 – P3 Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar	≥ 90%	91.62	Mampan	3

Jadual 4: Penunjuk, Sasaran Piawaian dan Pencapaian Bagi Dimensi Kualiti Persekitaran Mampan

3.2 Hasil Penunjuk dan Kemampanan

Secara keseluruhan pada Jadual 4, Dimensi Kualiti Persekitaran Mampan bagi kawasan operasi Putrajaya sepertimana berikut :

ST1-P1 Status Kualiti Air Sungai

Bagi penunjuk status kualiti air sungai di Putrajaya didapati berada ditahap mampan. Berdasarkan penilaian yang di buat pada tahun 2022 di dapati **tiada sungai** yang berada dalam kategori kelas IV dan V. Terdapat satu (1) bilangan sungai yang terlibat di kawasan operasi iaitu Sungai Chuau (Kelas II) yang direkodkan oleh Bahagian Alam Sekitar, Tasik dan Wetland, Jabatan Perancangan Bandar, Perbadanan Putrajaya.

Status Kualiti Air Sungai

Sungai Chuau (Kelas II)

Catatan:

WQI: 83.09 (Kelas II)
di Sungai Chuau
(selepas *spillway* Empangan Putrajaya)

ST1-P2 Keadaan Kualiti Udara Persekitaran

Keadaan kualiti udara persekitaran merujuk kepada bilangan hari direkodkan berstatus baik dan sederhana yang diukur mengikut Indeks Pencemaran Udara (IPU). Bagi kawasan Putrajaya telah mencapai tahap mampas iaitu **365 hari berstatus baik dan sederhana (100%)**.

Keadaan Kualiti Udara Persekitaran

Perbadanan Putrajaya

(A) Bil. Hari Status "Baik" dan "Sederhana"	(B) Bil. Hari Status "Tidak Sihat", "Sangat tidak Sihat" dan "Berbahaya"	(C)= (A) + (B) Jumlah Hari
365	0	365

ST2-P1 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Risiko Bencana

Inisiatif pelaksanaan dan pengurusan risiko bencana bermaksud apa-apa jua program / aktiviti / projek / kajian / penyediaan tempat mangsa bencana yang dilaksanakan bagi tujuan tindakan penyelesaian, pencegahan dan pengawalan dalam menangani risiko bencana. Di Putrajaya, **sebanyak 645 inisiatif** pelaksanaan dan pengurusan risiko bencana yang telah direkodkan dan mencapai tahap mampan.

PBT bersama-sama dengan pihak Swasta, NGO, Badan-badan Sukarela, Institusi Pengajian Tinggi merangka program dan strategi Komunikasi, Pendidikan dan Kesedaran Awam (CEPA) yang merangkumi aktiviti seperti kursus, penyertaan awam dan latihan-amal bencana (disaster drill).

ST3-P1 Peratusan Penjanaan Sisa Pepejal Per Kapita

Di Putrajaya, jumlah sisa pepejal yang dijana :

2022
34,239,960 kg

Jumlah Penduduk
143,363 orang

ST3-P2 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Alam Sekitar

Bagi bilangan inisiatif pelaksanaan & pengurusan alam sekitar, Putrajaya mencapai tahap mampan di mana Perbadanan Putrajaya telah mengadakan **189 program bersama agensi-agensi** lain bagi menggalakkan penduduk / masyarakat menjaga dan melindungi alam sekitar serta mengamalkan gaya hidup 'hijau' termasuk budaya kitar semula.

ST3-P3 Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar

Peruntukan dalam pendidikan alam sekitar yang tinggi menggambarkan keperihatinan Perbadanan Putrajaya untuk memberi kesedaran dan pendidikan awal kepada pihak-pihak berkepentingan menjaga dan memelihara alam sekitar di kawasan Putrajaya demi mewujudkan persekitaran yang selesa, bersih, nyaman dan selamat bagi memenuhi keperluan penduduk masa kini dan generasi akan datang.

KOMUNITI
SEJAHTERA

D3

TEMA

KT1

Kediaman

KT2

Kemudahan Masyarakat & Rekreasi

KT3

Kualiti Kehidupan

KT4

Keselamatan

JUMLAH TEMA (4)

PENUNJUK

KT1 - P1

Peratus Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri

KT2 - P1

Peratus Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat

KT3 - P1

Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk

KT3 - P2

Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk

KT3 - P3

Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A

KT3 - P4

Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang

KT3 - P5

Indeks Kebahagiaan (Happiness Index)

KT3 - P6

Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vektor Kepada 10,000 Penduduk

KT4 - P1

Peratus Penurunan Jenayah Indeks

JUMLAH PENUNJUK (9)

4.1 Penunjuk Yang Digunakan

Tahap kemampuan bagi Dimensi Komuniti Sejahtera diukur, menggunakan sembilan (9) penunjuk dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 5.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampuan	Skor
1.	KT1 – P1 Peratus Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri	≥ 70 %	100	Mampan	3
2.	KT2 – P1 Peratus Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat	≥ 80 %	91.77	Mampan	3
3.	KT3 – P1 Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk	≤ 5 Aduan : 10,000 Penduduk	2.44	Mampan	3
4.	KT3 – P2 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk	≤ 40 Kes : 10,000 Penduduk	0	Mampan	3
5.	KT3 – P3 Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A	≥ 70 %	79.31	Mampan	3
6.	KT3 – P4 Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang	≥ 91 %	96.88	Mampan	3
7.	KT3 – P5 Indeks Kebahagiaan (Happiness Index)	≥ 80 % (Bahagia)	99.43	Mampan	3
8.	KT3 – P6 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vektor Kepada 10,000 Penduduk	≤ 40 Kes : 10,000 Penduduk	33.41	Mampan	3
9.	KT4 – P1 Nisbah Kes Jenayah Indeks Bagi Setiap 10,000 Penduduk	≤ 24 kes	5.86	Mampan	3

Jadual 5: Penunjuk, Sasaran Piawaian dan Pencapaian Bagi Dimensi Komuniti Sejahtera

4.2 Hasil Penunjuk dan Kemampuan

Secara keseluruhan pada Jadual 5, Dimensi Ekonomi Berdaya Saing bagi kawasan operasi Putrajaya menunjukkan sepertimana berikut :

KT1-P1 Peratus Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri

Secara umumnya, perumahan mampu milik ini boleh ditakrifkan sebagai perumahan berkualiti yang disediakan bagi golongan yang berpendapatan rendah dan sederhana dengan harga anggaran purata RM 65,000.00 sehingga RM 400,000.00 dengan pendapatan isi rumah antara RM750.00 sehingga RM 6,000.00.

Sasaran penyediaan rumah mampu milik di Putrajaya adalah mencapai tahap mampan iaitu 100 peratus yang melebihi sasaran yang ditetapkan oleh pihak negeri bagi piawaian rumah mampu milik iaitu 70 peratus.

Walau bagaimanapun pencapaian peratus sekurang – kurangnya 95 peratus adalah dikira sebagai mampan.

KT2-P1 Peratus Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat

Pengukuran liputan kemudahan-sampai penduduk ke kemudahan-kemudahan masyarakat sekitar kediaman contohnya kemudahan kesihatan, pendidikan, keselamatan dan kemudahan komuniti yang disediakan dan dikendalikan oleh kerajaan. Di Putrajaya, peratus liputan kediaman dalam lingkungan 400 meter dari kemudahan masyarakat adalah mencapai tahap mampan iaitu 91.77 peratus melebihi sasaran piawaian.

KT3-P1 Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk

Bilangan aduan berkaitan dengan kacau ganggu awam yang diterima oleh PBT dalam setahun. Kacau ganggu ertinya sesuatu perbuatan, peninggalan atau benda yang menyebabkan bencana, kegusaran, kesalahan, kerosakan, bahaya atau kecacatan kepada deria penglihatan, bau atau pendengaran atau yang membencanakan atau berbahaya atau yang mungkin membencanakan atau berbahaya kepada kesihatan atau harta atau yang menjejaskan keselamatan atau hak penduduk umumnya.

Nisbah kes aduan berkaitan kacau ganggu awam ialah 2.44 aduan kepada 10,000 penduduk di kawasan Putrajaya iaitu berada di tahap mampam.

KT3-P2 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk

Kualiti air yang bersih boleh mengurangkan kes penyakit bawaan air. Ia bertujuan untuk memastikan persekitaran yang bersih dan selamat daripada ancaman penyakit bawaan air. Bilangan kes adalah merujuk kepada kes yang direkodkan di kawasan kajian sahaja tanpa membezakan kes daripada penduduk tempatan atau pun warga asing.

Kes dari luar kawasan kajian yang dirujuk di hospital di kawasan kajian adalah tidak berkaitan bagi tujuan penilaian. Manakala bagi nisbah kes penyakit bawaan air pula 0 kes kepada 10,000 penduduk. Ini menunjukkan Putrajaya berada di tahap mampan.

KT3-P3 Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A

Bilangan premis perniagaan makanan yang dikategorikan **gred A dengan markah 70%** dan ke atas (sebagaimana ketetapan KPKT) oleh PBT pada tahun kajian berbanding jumlah bilangan premis perniagaan makanan yang dinilai oleh PBT pada tahun kajian.

Bagi bilangan premis perniagaan makanan yang dikategorikan gred A, Putrajaya mencapai tahap mampan iaitu mendapat **79.31 peratus melebihi sasaran piawaian 70%**.

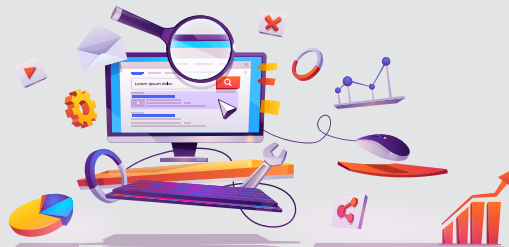
KT3-P4 Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang

Tandas awam yang bersih, selesa dan selamat bukan sahaja menjamin keselesaan pengguna semata-mata namun ia juga dapat mengelakkan jangkitan penyakit serta memberi imej yang baik bagi sesebuah bandar khususnya di kalangan pelancong. Penunjuk ini juga merupakan pengukur bagi menentukan tahap pelaksanaan dan usaha yang telah dilakukan oleh pihak berkuasa berkenaan untuk menyediakan perkhidmatan tandas awam yang bersih, selesa dan selamat kepada pengguna.

Selain itu ia juga sebagai pengukur usaha yang telah dilakukan bagi mendidik dan membina kesedaran penggunaan tandas awam KT3-P5 Indeks Kebahagiaan (Happiness Index). Pada tahun 2022, **Putrajaya mencapai tahap mampam iaitu 96.88 peratus.**

PERKARA	DATA PENILAIAN 2022
Bil. Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang	93
Bilangan Tandas Awam Yang Dinilai	96
Hasil	96.88%
Sumber	Bahagian Kesihatan Persekitaran, Jabatan Perkhidmatan Bandar, Perbadanan Putrajaya

KT3-P5 Indeks Kebahagiaan (Happiness Index)

Indeks Kebahagiaan merupakan pengukuran umum tahap kesejahteraan penduduk dengan lebih menyeluruh merangkumi tahap kesihatan mental dan fizikal. Setiap orang mempunyai tahap persepsi dan taksiran berlainan ke atas persekitaran penempatan mereka seperti perasaan selamat, kepuasan hidup, kecukupan kemudahan yang disediakan oleh pihak berkuasa tempatan, kecekapan pentadbiran kawasan dan sebagainya. Pada tahun 2021, Putrajaya telah mencapai tahap mampan iaitu **99.43 peratus**. Jumlah borang bagi penunjuk ini ialah **450 untuk kategori Bandaraya**.

MURNInets
Melayan Ujian Kurul Rabbani Educators Network for Sustainable Development

PERBADANAN
PUTRAJAYA

SOAL SELIDIK MURNINETS 2.0

Jom beramai-ramai sertai soal selidik MURNInets Putrajaya 2023 bagi memastikan Putrajaya bandaraya mampan, sejahtera dan bahagia 2023.

SETIAP RESPONDEN AKAN MENDAPAT CENDERAHATI YANG MENARIK

MURNInets 2.0 adalah sistem untuk mengukur dan menilai tahap kemampunan sesuatu kawasan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) melalui satu penunjuk bandar yang telah ditetapkan oah PLANMalaysia

Datanglah beramai-ramai ke:

LOKASI : LOBI BLOK D,
Kompleks Perbadanan Putrajaya
TARIKH : 24 Mac - 18 April 2023
MASA : 2.30pm - 4.00pm

Orang awam menjawab soalselidik secara atas talian

KT3-P6 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vektor Kepada 10,000 Penduduk

Pada tahun 2022, nisbah kes penyakit bawaan vektor di Putrajaya berada di tahap mampam iaitu dengan 33.41 kes kepada 10,000 penduduk iaitu jumlah keseluruhannya ialah 479 kes yang dilaporkan oleh Pejabat Kesihatan Putrajaya.

KT4-P1 Nisbah Kes Jenayah Indeks Bagi Setiap 10,000 Penduduk**2022 – 84 kes**5.86 kes : 10,000 penduduk
IPD Putrajaya

Jenayah indeks berupaya mengancam keselamatan awam dan memberi persepsi kurang selamat kepada masyarakat. Pengurangan jenayah indeks akan menggambarkan keselamatan bagi sesebuah bandar dan meningkatkan persepsi rasa selamat di kalangan masyarakatnya. Justeru itu penurunan jenayah indeks setiap tahun diberi penekanan sebagai usaha untuk mewujudkan persekitaran yang selamat untuk didiami.

Pada tahun 2021, bilangan jenayah indeks ialah 91 kes. Ini menunjukkan Putrajaya berada di tahap mampan.

**GUNATANAH
DAN
SUMBER ASLI
OPTIMUM**

D4

TEMA

GT1

Perubahan Gunatanah

GT2

Pembangunan Perbandaran

GT3

Pemuliharaan Hutan & Pembangunan Pelancongan

JUMLAH TEMA (3)

PENUNJUK

GT1 – P1

Kadar Perbandaran

GT2 – P1

Kadar Perbandaran

GT2 – P2

Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam
Berbanding Dengan 1,000 Penduduk

GT2 – P3

Peratus Permohonan Pewartaan
Kawasan Lapang

GT3 – P1

Hutan Simpan Kekal / Taman Awam

GT3 – P2

Program / Aktiviti / Inisiatif Pembangunan
Pelancongan

JUMLAH TEMA (6)

5.1 Penunjuk Yang Digunakan

Tahap kemampunan bagi Dimensi Gunatanah & Sumber Asli Optimum diukur menggunakan enam (6) penunjuk dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 6.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampunan	Skor
1.	GT1 – P1 Peratusan Perubahan Guna Tanah Terhadap Kawasan Bukan Tepu Bina	< 0 %	0	Mampan	3
2.	GT2- P1 Kadar Perbandaran	≥ 80 %	100	Mampan	3
3.	GT2 – P2 Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam Berbanding Dengan 1,000 Penduduk	≥ 2 Hektar : 1,000 Penduduk	13.73	Mampan	3
4.	GT2 – P3 Peratusan Permohonan Tanah Lapang Untuk Diwartakan	≥ 80 %	100	Mampan	3
5.	GT4 – P1 Hutan Simpan Kekal / Taman Awam	≥ 100 %	100	Mampan	3
6.	GT4 – P2 Program / Aktiviti / Inisiatif Pembangunan Pelancongan	≥ 15	35	Mampan	3

Jadual 6: Penunjuk, Sasaran Piawaian dan Pencapaian Bagi Dimensi Gunatanah & Sumber Asli Optimum

5.2 Hasil Penunjuk dan Kemampanan

Secara keseluruhan pada Jadual 6, Dimensi Gunatanah & Sumber Asli Optimum bagi kawasan operasi Putrajaya adalah seperti berikut :

GT1-P1 Peratusan Perubahan Terhadap Kawasan Bukan Tepubina

Aktiviti tepubina adalah merupakan aktiviti guna tanah bandar sedia ada, iaitu yang telah wujud secara fizikal di atas tapak (tidak meliputi pembangunan komited yang belum dimajukan) meliputi pembangunan perumahan, perindustrian, perdagangan, kemudahan awam dan sebagainya yang dijalankan di kawasan bandar dan kawasan luar bandar.

Manakala, aktiviti bukan tepubina adalah merujuk kepada cadangan guna tanah pertanian, perhutanan, kawasan hijau, tanah lapang, badan air di dalam Rancangan Tempatan yang telah dipersetujui oleh Pihak Berkuasa Negeri (PBN). Peratusan perubahan terhadap kawasan bukan tepubina di **Putrajaya ialah 0% (amat memuaskan)** di mana **mencapai tahap mampan**.

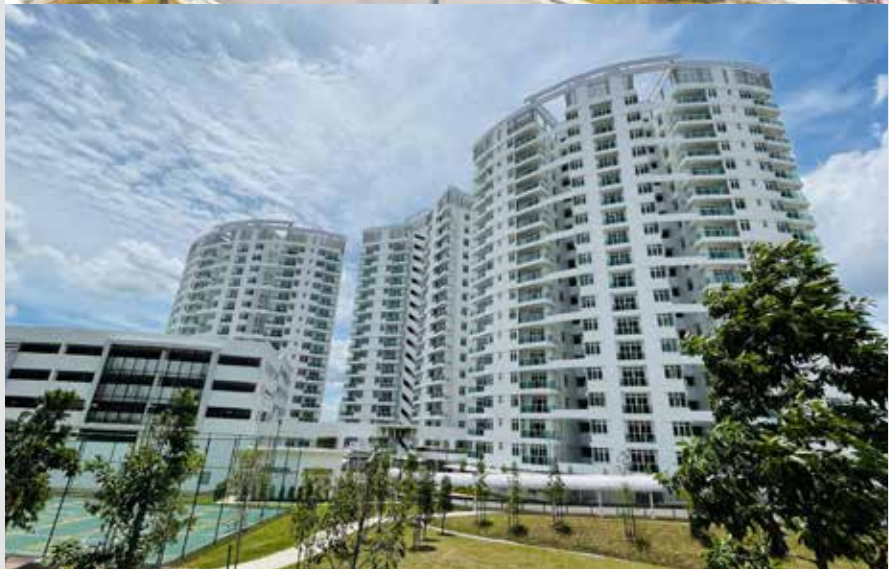
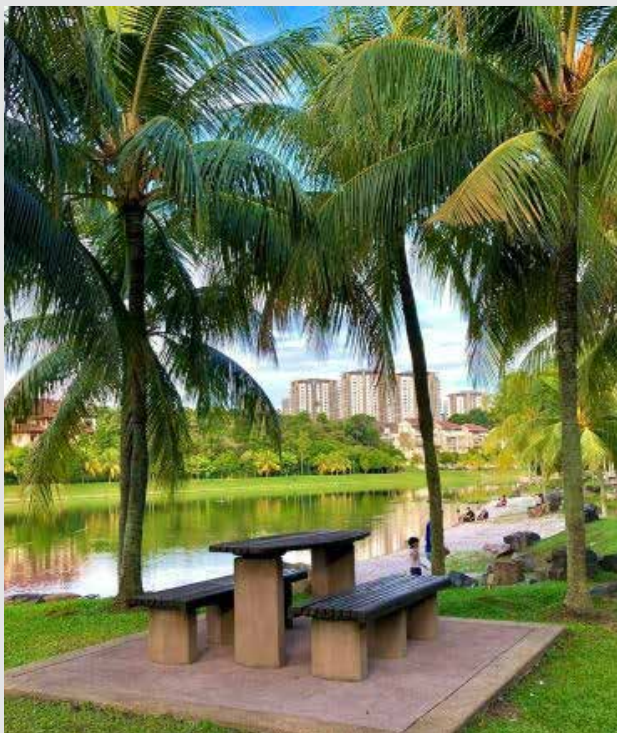
GT2-P1 Kadar Perbandaran

Kadar perbandaran adalah merujuk kepada peratus penduduk yang tinggal di dalam sesuatu kawasan perbandaran atau kawasan yang telah ditetapkan sebagai kawasan bandar. Peratus penduduk bandar boleh meliputi sama ada hanya melibatkan sebuah bandar atau gabungan beberapa buah bandar.

Objektif indikator ini adalah untuk menunjukkan tahap tumpuan penduduk di dalam kawasan bandar bagi tujuan penyediaan kemudahan awam dan infrastruktur untuk meningkatkan kualiti hidup masyarakat. Data kadar perbandaran di Putrajaya mencapai tahap mampan dimana jumlah penduduk bandar ialah 143,363 orang.

Data kadar perbandaran adalah merujuk kepada Rancangan Tempatan yang telah dipersetujui oleh Pihak Berkuasa Negeri (PBN).

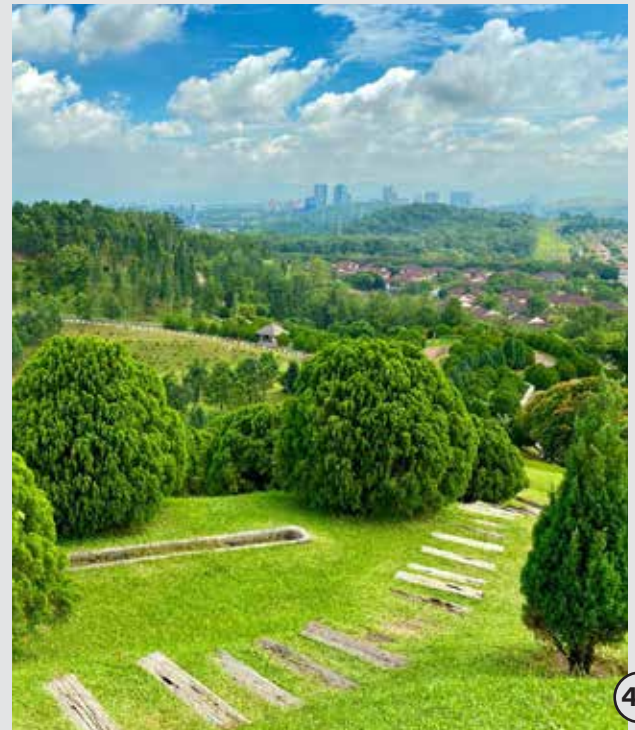

GT2-P2 Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam Berbanding Dengan 1,000 Penduduk

Kawasan lapang awam diukur selaras keputusan mesyuarat Majlis Perancangan fizikal Negara (MPFN) Ke 5/2005 pada 6 Oktober 2005 yang mensasarkan penyediaan 2 hektar kawasan lapang awam bagi setiap 1,000 penduduk bandar ke arah mencapai status negara maju menjelang tahun 2022. Penyediaan kawasan lapang awam adalah perlu supaya penduduk dapat menikmati kemudahan rekreasi yang mencukupi bagi tujuan riadah, peningkatan tahap kesihatan serta bagi tujuan penghijauan.

Nisbah penyediaan kawasan lapang awam berbanding dengan 1,000 penduduk yang direkodkan adalah melebihi sasaran piawai iaitu 13.72 hektar dan berada di tahap mampan.

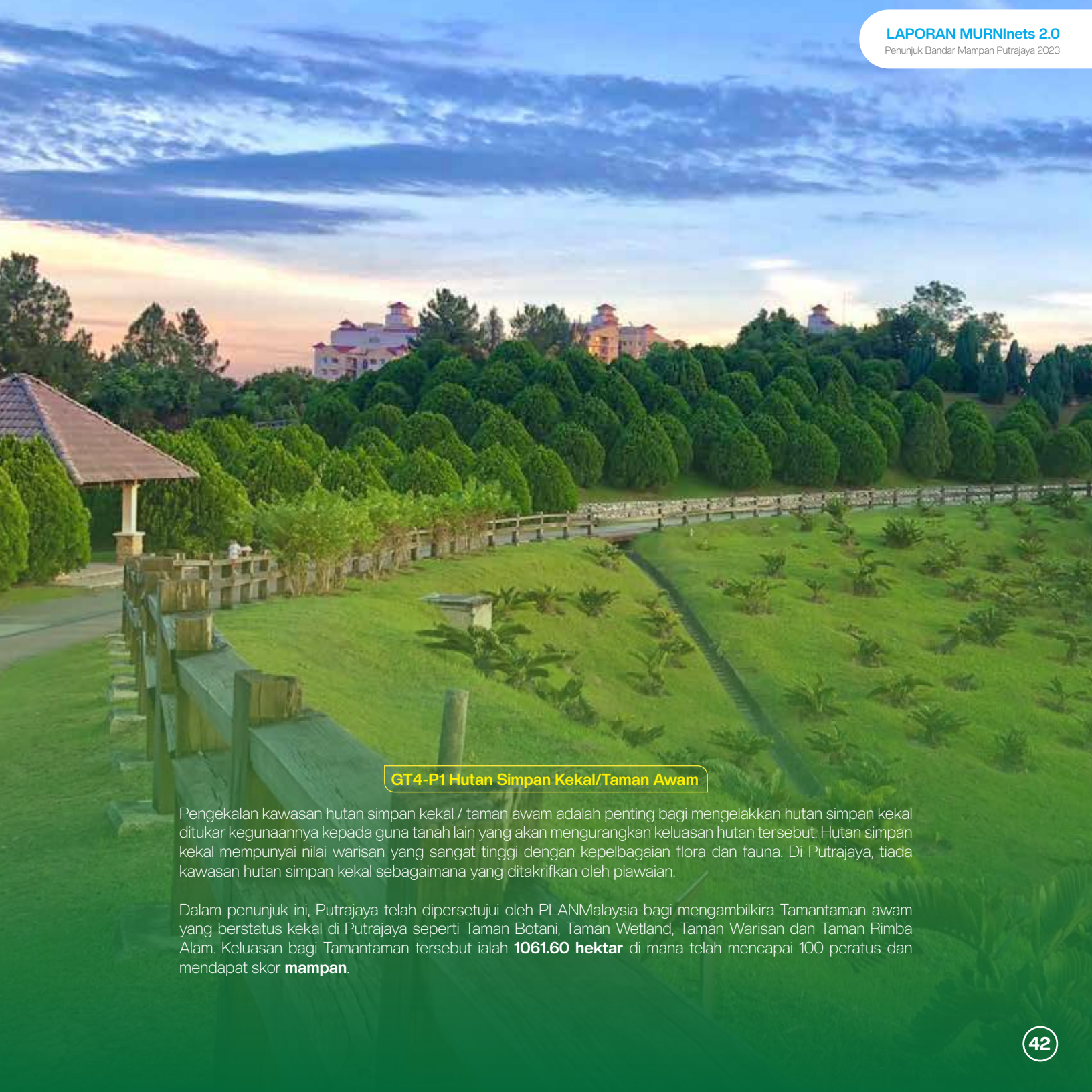

GT2-P3 Peratus Permohonan Pewartaan Kawasan Lapang

Kawasan lapang ditakrifkan di bawah Seksyen 2 (1) Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172) sebagai :

Mana-mana tanah sama ada dikepong atau tidak yang disusun atur atau dirizabkan untuk disusun atur keseluruhannya atau sebahagiannya sebagai suatu taman bunga awam, taman awam, padang sukan dan rekreasi awam, tempat makan angin awam, tempat jalan kaki awam, atau sebagai suatu tempat awam

Putrajaya telah melebihi sasaran piawaian, iaitu **mampan** sebanyak 100 peratus pada tahun 2022.

GT4-P1 Hutan Simpan Kekal/Taman Awam

Pengekalan kawasan hutan simpan kekal / taman awam adalah penting bagi mengelakkan hutan simpan kekal ditukar kegunaannya kepada guna tanah lain yang akan mengurangkan keluasan hutan tersebut. Hutan simpan kekal mempunyai nilai warisan yang sangat tinggi dengan kepelbagaian flora dan fauna. Di Putrajaya, tiada kawasan hutan simpan kekal sebagaimana yang ditakrifkan oleh piawaian.

Dalam penunjuk ini, Putrajaya telah dipersetujui oleh PLANMalaysia bagi mengambilkira Tamantaman awam yang berstatus kekal di Putrajaya seperti Taman Botani, Taman Wetland, Taman Warisan dan Taman Rimba Alam. Keluasan bagi Tamantaman tersebut ialah **1061.60 hektar** di mana telah mencapai 100 peratus dan mendapat skor **mampan**.

GT4-P2 Program / Aktiviti / Inisiatif Pembangunan Pelancongan

Program / aktiviti / inisiatif pembangunan pelancongan dijelaskan sebagai semua program atau sebarang aktiviti / inisiatif atau usaha-usaha yang dijalankan bagi maksud memajukan dan membangunkan sektor pelancongan termasuk pelancongan pendidikan, kesihatan, membeli-belah, rekreasi, warisan, kebudayaan, alam semulajadi dan sebagainya.

Pelaksanaan program / aktiviti/inisiatif ini boleh dijalankan oleh PBT sendiri atau secara kolaborasi bersama pihak-pihak lain seperti Kementerian, swasta, NGO, agensi pelancongan, individu dan lain- lain pihak yang berkepentingan. Terdapat tiga puluh lima (35) program / aktiviti / inisiatif pembangunan pelancongan yang direkodkan oleh Perbadanan Putrajaya yang melebihi sasaran piawaian dan mencapai tahap mampan.

**INFRASTRUKTUR
DAN
PENGANGKUTAN
EFISIEN**
D5
TEMA
IT1

Kecekapan Utiliti

IT2

Pengurusan Sisa Pepejal

IT3

Pengangkutan

IT4

Pengurusan Sisa Kumbahan

JUMLAH TEMA (4)
PENUNJUK
IT1 – P1

Isipadu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita

IT1 – P2

Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita

IT1 – P3

Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air

IT1 – P4

Kadar Kehilangan Air Tidak Terhasil (NRW)

IT1 – P5

Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Elektrik

IT1 – P6

Kadar Liputan Jalur Lebar

IT2 – P1

Kadar Kenaikan Tahunan Kitar Semula

IT3 – P1

Bilangan Terminal / Stesen Pengangkutan Awam Bersepadu

IT4 – P1

Peratus Kediaman Mendapat Perkhidmatan Pembetulan

JUMLAH TEMA (9)

6.1 Penunjuk Yang Digunakan

Tahap kemampanan bagi Dimensi Infrastruktur & Pengangkutan Efisien diukur, menggunakan sembilan (9) penunjuk dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 7.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampanan	Skor
1.	IT1 – P1 Isi Padu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita	≤ 180 liter / hari / orang	212.56	Kurang Mampan	1
2.	IT1 – P2 Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita	≤ 6 kWj / hari / orang	2.98	Mampan	3
3.	IT1 – P3 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air	≥ 15 %	0	Kurang Mampan	1
4.	IT1 – P4 Kadar Kehilangan Air Tidak Berhasil (NRW)	≤ 25 %	10.41	Mampan	3
5.	IT1 – P5 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Elektrik	≥ 15 %	-200	Kurang Mampan	1
6.	IT1 – P6 Kadar Liputan Jalur Lebar	≥ 100 %	100	Mampan	3
7.	IT2 – P1 Kadar Kitar Semula Sisa Isi Rumah	≥ 40 %	18.35	Kurang Mampan	1
8.	IT3 – P1 Bilangan Terminal / Stesen Pengangkutan Awam	≥ 8	15	Mampan	3
9.	IT4 – P1 Peratus Kediaman Mendapat Perkhidmatan Pemetungan	≥ 90 %	95.94	Mampan	3

Jadual 7: Penunjuk, Sasaran Piawaian dan Pencapaian Bagi Dimensi Infrastruktur & Pengangkutan Efisien

6.2 Hasil Penunjuk dan Kemampunan

IT1-P1 Isipadu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita

Isipadu penggunaan air domestik dimaksudkan bagi kegunaan aktiviti harian seperti minum, memasak, mandi, mencuci, sanitari serta lain-lain oleh seorang penduduk sehari. Penggunaan air domestik adalah penggunaan air oleh isi rumah untuk menjalankan aktiviti - aktiviti harian di dalam dan di luar rumah seperti flush tandas, membasuh pinggan mangkuk, memasak, mencuci pakaian, mandi, menyiram tanaman, dan lain-lain. Manakala air bukan domestik pula merujuk kepada air yang digunakan untuk tujuan komersil, perindustrian, penggunaan awam pertanian, dan penternakan.

Di Putrajaya, jumlah isipadu penggunaan air domestik per kapita berada di skor kurang mampan iaitu 212.56 liter / hari / orang. **Jumlah isipadu penggunaan air domestik ialah 11,122,716,000.00 liter.**

IT1-P2 Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita

Jumlah penggunaan elektrik domestik pada tahun 2022 ialah 155,879,867.00 (kWj) yang direkodkan oleh Tenaga Nasional Berhad yang mempunyai penduduk seramai 143,363 orang di Putrajaya. Oleh demikian, **jumlah (kWj) penggunaan elektrik domestik pada tahun 2022 ialah 2.98 (kWj) / hari / orang dan berada di tahap mampan.**

IT1-P3 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air

Merujuk kepada masalah dan gangguan perkhidmatan bekalan air kepada pengguna.

Antara puncanya ialah paip bekalan air pecah, tekanan air yang rendah, penyelenggaraan terhadap paip air yang telah usang, kualiti bekalan air tercemar dan bekalan air bersih di loji rawatan yang tidak mencukupi disebabkan atas faktor musim kemarau dan sebagainya.

Pada tahun 2022, gangguan bekalan air di Putrajaya menunjukkan kurang mampan iaitu mempunyai satu (1) kes yang dilaporkan berbanding tahun 2021 tiada kes yang dilaporkan

IT1-P4 Kadar Kehilangan Air Tidak Terhasil (NRW)

Kehilangan air bermaksud kehilangan air bersih dan terawat yang dikenali sebagai Air Tidak Terhasil (Non-Revenue Water - NRW).

Ia boleh didefinisikan sebagai perbezaan dibekalkan ke dalam sistem agihan berbanding jumlah penggunaan sah yang dibilkan. Di Putrajaya, kadar kehilangan air tidak terhasil (NRW) ialah 10.41 peratus berada di tahap mampan.

IT1-P5 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Elektrik

Gangguan bekalan elektrik merujuk kepada masalah membekalkan elektrik untuk jangka masa panjang atau pendek di sesebuah kawasan kepada pengguna. Bilangan gangguan bekalan elektrik pada tahun 2022 yang direkodkan ialah tiga (3) kes berbanding pada tahun 2021 hanya satu (1) kes sahaja yang direkodkan. Berdasarkan kamus MURNInets, keadaan ini menjadikan Putrajaya mencapai skor 1 iaitu **kurang mampan**.

IT1-P6 Kadar Liputan Jalur Lebar

Mengukur kadar liputan kemudahan rangkaian internet berkelajuan tinggi dalam sesebuah kawasan. Jalur Lebar adalah medium yang menyambungkan komunikasi berkeupayaan tinggi. Ia merujuk kepada sambungan 512 kbit/s atau lebih tinggi. Internet berkelajuan tinggi bermaksud minimum kelajuan adalah 10Mbps.

Bagi kawasan Putrajaya, penunjuk ini berada di tahap mampan iaitu telah mencapai 100 peratus melebihi sasaran piawaian iaitu 90%.

IT2-P1 Kadar Kitar Semula Sisa Isi Rumah

Kadar kitar semula bermaksud proses pengasingan sisa pepejal isi rumah yang melibatkan pengasingan sisa pepejal mengikut komposisi sisa seperti sisa kitar semula, sisa baki dan sisa pukat/kebun. Ini termasuklah sisa dapur, sisa makanan, bahan-bahan kotor, lampin pakai buang, kertas, plastik, sisa pukat, sisa kebun dan lain-lain (sisa kaca / seramik / tin aluminium / besi / logam / sisa elektronik / elektrik / fabrik / kasut dan sisa berbahaya).

Pada tahun 2021, sasaran piawaian telah dipinda daripada peratus kenaikan tahunan sisa kitar semua sebanyak $\geq 2\%$ setahun kepada $\geq 40\%$ jumlah sisa pepejal yang dikitar semula di kawasan kajian pada tahun kajian. Jumlah sisa pepejal yang dikitar semula di Putrajaya ialah 6,282,659 kg, manakala jumlah sisa pepejal yang dijana 34,239,960 kg iaitu sebanyak 18.35 peratus sahaja dan berada di tahap **kurang mampan**.

IT3-P1 Bilangan Terminal / Stesen Pengangkutan Awam Bersepadu

Terminal / stesen pengangkutan awam bersepadu adalah tempat / kawasan / bangunan yang menempatkan pelbagai kemudahan pengangkutan awam (gabungan antara bas atau teksi atau rel atau air) di satu tempat/kawasan.

Di Putrajaya terdapat lima belas (15) bilangan terminal / stesen pengangkutan bersepadu termasuk pusat pengangkutan awam yang menempatkan sekurang-kurangnya dua (2) mod pengangkutan awam pada satu tempat / lokasi / kawasan / bangunan. Contoh kawasan tersebut terdapatnya tempat bagi pengangkutan bas dan teksi walaupun secara fizikalnya tidak kelihatan seperti terminal / stesen berpusat namun dari segi operasinya berfungsi dua (2) atau lebih mod pengangkutan. Ini menunjukkan Putrajaya telah mencapai tahap mampan kerana telah melebihi sasaran piawaian.

IT4-P1 Peratus Kediaman Mendapat Perkhidmatan Pemetungan

Perkhidmatan pemetungan adalah penting dalam memantau kualiti pengeluaran sisa kumbahan dan meningkatkan kualiti hidup masyarakat.

Jumlah **kediaman mendapat perkhidmatan pemetungan di Putrajaya pada tahun 2022** ialah **38,747 unit daripada 40,386 unit kediaman** dimana kediaman ini yang menerima bil untuk perkhidmatan Indah Water Konsortium Sdn. Bhd (IWK) dan berada di **tahap mampan iaitu 95.94 peratus.**

URUSTADBIR
EFEKTIF

D6

TEMA

UT1

Sistem Penyampaian

UT2

Pengukuhan Institusi

UT3

Penguatkuasaan dan Pemantauan

JUMLAH TEMA (4)

PENUNJUK

UT1 – P1

Peraturan Kepuasan Penduduk Terhadap Perkhidmatan PBT

UT2 – P1

Peraturan Pencapaian Kutipan Hasil PBT

UT2 – P2

Peraturan Perbelanjaan Penyelenggaraan Berbanding Jumlah Perbelanjaan PBT Keseluruhan

UT2 – P3

Peraturan Perbelanjaan (Mengurus dan Pembangunan) PBT

UT3 – P1

Peraturan Permohonan Kebenaran Merancang Yang Selaras Dengan Rancangan Tempatan

UT3 – P2

Bilangan Pelaksanaan Operasi Penguatkuasaan Bersepadu Yang Dijalankan Bersama PBT

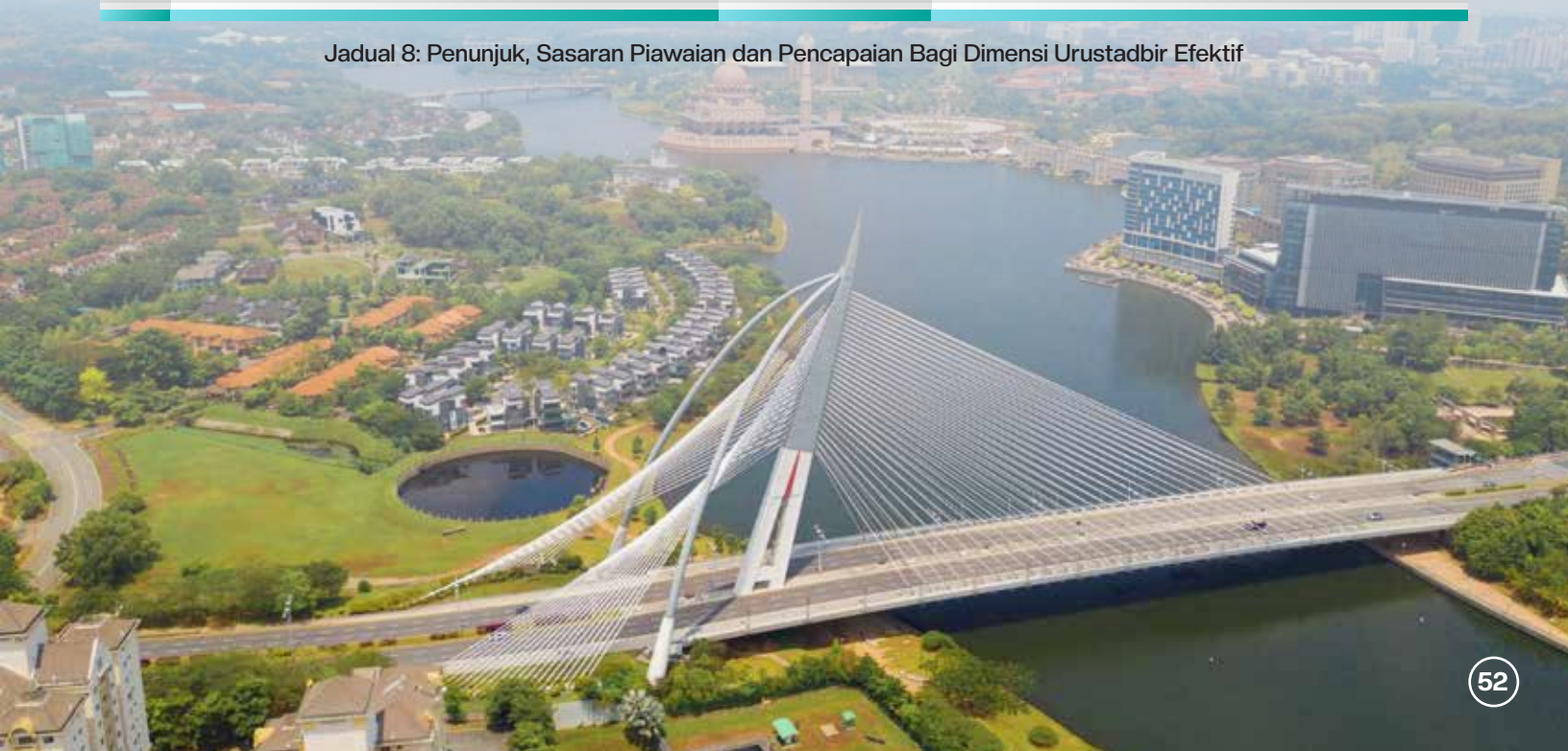
JUMLAH TEMA (6)

7.1 Penunjuk Yang Digunakan

Tahap kemamparan bagi Dimensi Urustadbir Efektif diukur, menggunakan enam (6) penunjuk dengan sasaran piawaian seperti di Jadual 8.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemamparan	Skor
1.	UT1 – P1 Peratusan Kepuasan Penduduk Terhadap Perkhidmatan PBT	≥ 80 %	95.94	Mampan	3
2.	UT2 – P1 Peratusan Pencapaian Kutipan Hasil PBT	≥ 90 %	90.72	Mampan	3
3.	UT2 – P2 Peratusan Perbelanjaan Penyelenggaraan Berbanding Jumlah Perbelanjaan PBT Keseluruhan	≥ 20 %	59.47	Mampan	3
4.	UT2 – P3 Peratusan Perbelanjaan (Mengurus & Pembangunan) PBT	≥ 90 %	94.60	Mampan	3
5.	UT3 – P1 Peratusan Permohonan Kebenaran Merancang Yang Selaras Dengan Rancangan Tempatan	≥ 100 %	100	Mampan	3
6.	UT3 – P2 Bilangan Pelaksanaan Operasi Penguatkuasaan Bersepadu Yang Dijalankan Bersama	≥ 30	33	Mampan	3

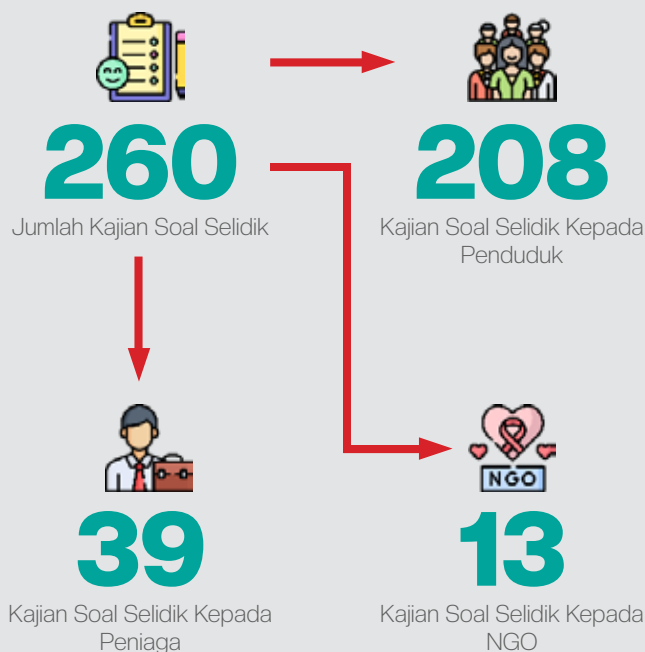
Jadual 8: Penunjuk, Sasaran Piawaian dan Pencapaian Bagi Dimensi Urustadbir Efektif

7.1 Penunjuk Yang Digunakan

Secara keseluruhan pada Jadual 8, Dimensi Urustadbir Efektif bagi kawasan operasi Putrajaya adalah seperti berikut :

Pengukuran tahap kepuasan penduduk terhadap perkhidmatan keseluruhan PBT kepada seluruh kawasan pentadbiran dan operasi. Tahap perkhidmatan yang terbaik oleh PBT kepada seluruh kawasan pentadbiran dan operasinya menjadi pengukur kepada kepuasan penduduk. Berdasarkan Sistem Star Rating Pihak Berkuasa Tempatan (SSR-PBT), terdapat 6 aspek utama.

Sungguhpun begitu, kepuasan penduduk terhadap perkhidmatan PBT bergantung kepada kecekapan dan keberkesanan sesebuah PBT dalam menyampaikan perkhidmatannya.

Pada tahun 2023, Perbadanan Putrajaya telah menjalankan soal selidik secara atas talian bagi Peratusan Kepuasan Penduduk Terhadap Perkhidmatan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT). Bagi petunjuk ini, Putrajaya telah mencapai tahap mampan iaitu sebanyak 99.34 peratus.

Sistem Star Rating Pihak Berkuasa Tempatan (SSR-PBT)

6

aspek utama

Kebersihan Persekitaran dan Kesihatan

Kemudahan Sosial / Infrastruktur di Kawasan PBT

Perkhidmatan Kaunter dan Pengurusan Pelanggan

Perkhidmatan Kaunter dan Pengurusan Pelanggan

Keselamatan dan Pencegahan Jenayah

Pandangan dan Cadangan

UT2-P1 Peratusan Pencapaian Kutipan Hasil Pihak Berkuasa Tempatan

Pencapaian kutipan hasil Pihak Berkuasa Tempatan melalui hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil. Pencapaian kutipan hasil yang tinggi akan membantu mengukuhkan sumber kewangan organisasi tersebut.

Jumlah kutipan hasil Perbadanan Putrajaya pada tahun 2022 yang disasarkan sebanyak RM 504,989,000.00 manakala bagi kutipan hasil yang telah diterima adalah sebanyak RM 458,127,161.00. Maka kadar kutipan hasil yang diterima adalah **90.72 peratus** dan penunjuk ini **telah mencapai tahap mampam** dan **melebihi sasaran piawaian iaitu 90 peratus**.

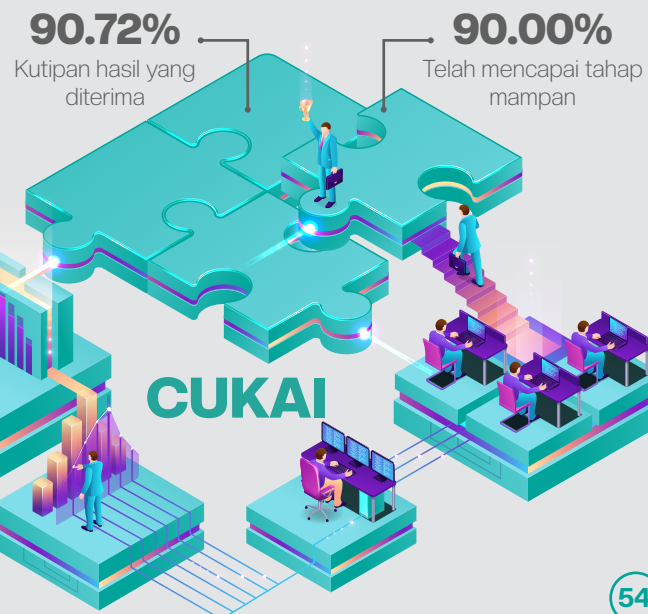
Jumlah kutipan hasil Perbadanan Putrajaya TAHUN 2022

RM 504,989,000.00

Jumlah yang disasarkan

RM 458,127,161.00

Jumlah yang diterima

UT2-P2 Peratus Perbelanjaan Penyelenggaraan Berbanding Jumlah Perbelanjaan PBT Keseluruhan

Perbelanjaan untuk penyelenggaraan yang tinggi menunjukkan PBT sentiasa berusaha untuk menunjukkan PBT sentiasa berusaha meningkatkan kualiti kehidupan penduduk dan seterusnya mengukuhkan peranannya sebagai pentadbir kawasan tempatan (tidak termasuk sebarang peruntukan dari mana-mana agensi luar).

Pada tahun 2022, jumlah perbelanjaan penyelenggaraan kepada penduduk di Putrajaya ialah sebanyak RM 328,150,968.00. Manakala jumlah perbelanjaan keseluruhan pula sebanyak RM 551,755,850.00. Penunjuk ini berada di tahap mampan kerana peratus perbelanjaan berbanding keseluruhan perbelanjaan adalah 59.47 peratus yang melebihi sasaran piawai iaitu 20 peratus.

UT2-P3 Peratus Perbelanjaan (Mengurus & Pembangunan) PBT

Perbelanjaan mengurus ialah perbelanjaan semasa PBT bagi membiayai pengurusan dan pentadbiran PBT. Ini termasuk perbelanjaan untuk gaji (emolumen) kakitangan PBT dan penyelenggaraan. Manakala belanja pembangunan merangkumi perbelanjaan seperti pembinaan projek-projek, tanaman, landskap dan sebagainya oleh PBT.

Perbelanjaan PBT akan memberi manfaat secara langsung untuk kesejahteraan rakyat dan mewujudkan kesan gandaan kepada aktiviti ekonomi. Objektif indikator ini adalah bagi melihat sejauh mana PBT mengurus perbelanjaan yang telah diperuntukkan dan diluluskan dengan cekap dan berkesan oleh PBT setiap tahun.

Jumlah perbelanjaan sebenar Perbadanan Putrajaya pada tahun 2022 ialah RM 551,755,850.00. Manakala, jumlah peruntukkan bagi Perbadanan Putrajaya sebanyak RM 583,223,349.00. Ini menunjukkan peratusan perbelanjaan Perbadanan Putrajaya adalah 94.60 peratus yang berada di tahap mampan.

UT3-P1 Jumlah Kebenaran Merancang Yang Selaras Dengan Rancangan Tempatan

Jumlah Kebenaran Merancang yang selaras dengan pelan pengezonan Rancangan Tempatan yang telah diwartakan.

Pada tahun 2022, Perbadanan Putrajaya telah menerima dan meluluskan sebanyak tujuh puluh (70) permohonan Kebenaran Merancang yang telah memenuhi Rancangan Tempatan Putrajaya. Sehubungan dengan itu, Perbadanan Putrajaya telah mencapai tahap mampan iaitu 100 peratus bagi penunjuk ini.

UT3-P2 Bilangan Operasi Penguatkuasaan Bersepadu Yang Dijalankan Bersama PBT

Operasi penguatkuasaan bersepadu yang dijalankan bersama Pihak Berkuasa Tempatan sepanjang tahun kajian dengan melibatkan lebih dua (2) agensi berkuasa lain.

Indikator ini merupakan kaedah secara 'smart partnership' bersama agensi berkuasa berkenaan bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan dan sistem penyampaian Pihak Berkuasa Tempatan. Bagi penunjuk ini, Perbadanan Putrajaya telah menjalankan sebanyak tiga puluh lima (33) operasi penguatkuasaan bersepadu bersama agensi-agensi lain dan telah mencapai tahap mampan.

RINGKASAN SKOR KEMAMPANAN

Tahap kemampanan Putrajaya menggunakan enam (6) Dimensi yang terdiri daripada tiga puluh sembilan (39) penunjuk seperti di Jadual 9.

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampanan	Skor
1.	ET1 – P1 Kadar Pertumbuhan Tenaga Buruh	≥ 1.4%	170	Mampan	3
2.	ET2 – P1 Kadar Kemiskinan	≤ 3.7%	0.18	Mampan	3
3.	ET3 – P1 Kadar Pertumbuhan Pelaburan Swasta	≥ 3.8% Setahun	-79.25	Kurang Mampan	1
4.	ST1 – P1 Status Kualiti Air Sungai	≤ 10 %	0	Mampan	3
5.	ST1 – P2 Keadaan Kualiti Udara Persekitaran	≥ 80 %	100	Mampan	3
6.	ST2 – P1 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Risiko Bencana	≥ 5	645	Mampan	3
7.	ST3 – P1 Penjanaan Sisa Pepejal Per Kapita	≤ 0.74%	0.65	Mampan	3
8.	ST3 – P2 Bilangan Inisiatif Pelaksanaan & Pengurusan Alam Sekitar	≥ 50	189	Mampan	3
9.	ST3 – P3 Peratusan Peruntukan Kewangan Pendidikan Alam Sekitar	≥ 90%	91.62	Mampan	3
10.	KT1 – P1 Peratus Pencapaian Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Sasaran Negeri	≥ 70%	100	Mampan	3
11.	KT2 – P2 Peratus Liputan Kediaman Dalam Lingkungan 400 Meter Dari Kemudahan Masyarakat	≥ 80%	91.77	Mampan	3
12.	KT3 – P1 Nisbah Kes Aduan Berkaitan Kacau Ganggu Awam Kepada 10,000 Penduduk	≤ 5 Aduan: 10,000 Penduduk	2.44	Mampan	3
13.	KT3 – P2 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Air Kepada 10,000 Penduduk	≤ 40 Kes: 10,000 Penduduk	0	Mampan	3
14.	KT3 – P3 Peratus Premis Perniagaan Makanan Yang Mendapat Penarafan Gred A	≥ 70%	79.31	Mampan	3

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampuan	Skor
15.	KT3 – P4 Peratus Tandas Awam Yang Mendapat Penarafan Lima Bintang	≥ 91%	96.88	Mampan	3
16.	KT3 – P5 Indeks Kebahagiaan (Happiness Index)	≥ 80% (Bahagia)	99.43	Mampan	3
17.	KT3 – P6 Nisbah Kes Penyakit Bawaan Vector Kepada 10,000 Penduduk	≤ 40 Kes: 10,000 Penduduk	33.41	Mampan	3
18.	KT4 – P1 Nisbah Kes Jenayah Indeks Bagi Setiap 10,000 Penduduk	≤ 24 Kes	5.86	Mampan	3
19.	GT1 – P1 Peratus Perubahan Guna Tanah Terhadap Kawasan Bukan Tepu Bina	< 0%	0	Mampan	3
20.	GT2 – P1 Kadar Perbandaran	≥ 80%	100	Mampan	3
21.	GT2 – P2 Nisbah Penyediaan Kawasan Lapang Awam Berbanding Dengan 1,000 Penduduk	≥ 2 Hektar: 1,000 Penduduk	13.73	Mampan	3
22.	GT2 – P3 Peratusan Permohonan Tanah Lapang Untuk Diwartakan	≥ 80%	100	Mampan	3
23.	GT4 – P1 Kawasan Hutan Simpan Kekal / Taman Awam	≥100%	100	Mampan	3
24.	GT4 – P2 Program / Aktiviti/ Inisiatif Pembangunan Pelancongan	≥15	35	Mampan	3
25.	IT1 – P1 Isipadu Penggunaan Air Domestik Harian Per Kapita	≤ 180 liter / hari / orang	212.56	Kurang Mampan	1
26.	IT1 – P2 Penggunaan Harian Ekektrik Per Kapita	≤ 6 kWj / hari / orang	2.98	Mampan	3
27.	IT1 – P3 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Air	≥ 15%	0	Kurang Mampan	1

Bil.	Penunjuk	Sasaran Piawaian	Pencapaian 2022		
			Hasil	Kemampanan	Skor
28.	IT1 – P4 Kadar Kehilangan Air Tidak Berhasil (NRW)	≤ 25%	10.41	Mampan	3
29.	IT1 – P5 Pengurangan Kes Gangguan Bekalan Elektrik	≥ 15%	-200	Kurang Mampan	1
30.	IT1 – P6 Kadar Liputan Jalur Lebar	≥100%	100	Mampan	3
31.	IT2 – P1 Kadar Kitar Semula Sisa Isi Rumah	≥ 40%	18.35	Kurang Mampan	1
32.	IT3 – P1 Bilangan Terminal / Stesen Pengangkutan Awam Bersepadu	≥ 8	15	Mampan	3
33.	IT4 – P1 Peratus Kediaman Mendapat Perkhidmatan Pembetungan	≥ 90%	99.34	Mampan	3
34.	UT1 – P1 Peratusan kepuasan penduduk terhadap perkhidmatan PBT	≥ 80%	95.94	Mampan	3
35.	UT2 – P1 Peratusan pencapaian kutipan hasil PBT	≥ 90 %	90.72	Mampan	3
36.	UT2 – P2 Peratus perbelanjaan penyelenggaraan berbanding jumlah perbelanjaan PBT keseluruhan	≥ 20 %	59.47	Mampan	3
37.	UT2 – P3 Peratusan perbelanjaan (mengurus & pembangunan) PBT	≥ 90 %	94.60	Mampan	3
38.	UT3 – P1 Peratusan permohonan kebenaran merancang yang selaras dengan rancangan tempatan	≥ 100%	100	Mampan	3
39.	UT3 – P2 Bilangan pelaksanaan operasi penguatkuasaan bersepadu yang dijalankan Bersama PBT	≥ 30%	33	Mampan	3

Jadual 9 Penunjuk, Sasaran Piawaian Dan Pencapaian Bagi Dimensi Ekonomi Berdaya Saing, Kualiti Persekitaran Mampan, Komuniti Sejahtera, Gunatanah & Sumber Asli Optimum,Infrastruktur & Pengangkutan Efisien Dan Urustadbir Efektif

LAMPIRAN

LAMPIRAN 1

PERBADANAN PUTRAJAYA
Kompleks Perbadanan Putrajaya
24, Persiaran Perdana
Presint 3
62675 Putrajaya
MALAYSIA

Telefon : 603-8887 7000
Faks : 603-8881 1008
Laman Web : www.ppj.gov.my

Ruj. Tuan :
Ruj. Kami : PPJ. RM.600-2/2/6 Jld. 4 (2)
Tarikh : 13 Februari 2023

**Senarai edaran
(Seperti di Lampiran 1)**

YBhg. Datuk / Dato' / Tuan / Puan,

**PENGUMPULAN DATA BAGI PELAKSANAAN PROGRAM JARINGAN PENUNJUK
PEMBANGUNAN MAMPAN BANDAR-LUAR BANDAR MALAYSIA (MURNInets)
2.0**

- Pengumpulan Data Tahun 2022 Bagi Putrajaya

Dengan segala hormatnya saya diarah merujuk kepada perkara di atas.

2. Sukacita dimaklumkan bahawa Perbadanan Putrajaya sedang dalam proses pengumpulan data MURNInets 2.0 Tahun 2022.

3. Sehubungan itu, kerjasama pihak YBhg. Datuk / Dato' / Tuan / Puan adalah dipohon supaya membekalkan data seperti di **Lampiran (Borang A) selewat-lewatnya pada 3 Mac 2023 (Jumaat)**. Data-data yang telah dilengkapkan di Borang A hendaklah ditandatangani pada ruangan (Sumber / Pembekal Data) bagi tujuan pengesahan.

4. Sekiranya terdapat sebarang pertanyaan, pihak YBhg. Datuk / Dato' / Tuan / Puan, boleh menghubungi urus setia iaitu En. Mohd Zamey Bin Zakaraya (03-8887 7631) zamey@ppj.gov.my / Pn. Nor Amira Binti Mat Zain (03-8887 7394 / 019-274 7394) noramira@ppj.gov.my.

5. Kerjasama dan perhatian pihak YBhg. Datuk / Dato' / Tuan / Puan berhubung perkara di atas amatlah dihargai dan didahului dengan ucapan ribuan terima kasih.

Sekian.

**"BANDAR RAYA BESTARI KEHIDUPAN BERKUALITI"
"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"**

Saya yang menjalankan amanah,

(TR. HJH. NOR SITA BINTI HJ. ABBAS)
Pengarah (Pembangunan Mampan dan Perumahan)
b.p. Presiden
Perbadanan Putrajaya

TERURUS • BERSEMANGAT DAN BERTENAGA • MAKMUR

Lampiran 1

- 1. Ketua Perangkawan Malaysia**
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Aras 4, Blok C6, Kompleks C
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62514 PUTRAJAYA

Faks : 03 – 8888 9224
- 2. Pengarah**
Bahagian Kesejahteraan Rakyat
Unit Penyelarasan Pelaksanaan
Jabatan Perdana Menteri
Aras 1, Blok Barat
Bangunan Perdana Putra
62250 PUTRAJAYA
(U.p : En. Badrulhisham Bin Md Khalid)

Faks : 03 – 8888 3685
- 3. Ketua Polis Daerah**
Ibu Pejabat Polis Daerah
Polis DIRaja Malaysia
Presint 7
62502 PUTRAJAYA

Faks : 03 – 8888 0249
- 4. Dr. Zainal Abidin Bin Abu Bakar**
Pakar Perubatan Kesihatan Awam
Pejabat Kesihatan Putrajaya,
Jalan 11/2, Presint 11
Wilayah Persekutuan Putrajaya
62300 PUTRAJAYA

Faks : 03 – 8890 1081
- 5. Pengarah**
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia
Lebu Wawasan, Presint 7,
62250 PUTRAJAYA
(U.p : PgKB II Henry Gollong)

Faks : 03 – 8888 0846
- 6. Pegawai Pertahanan Awam**
Angkatan Pertahanan Awam Wilayah Persekutuan Putrajaya,
86, Jalan Diplomatik, Presint 15,
62050 PUTRAJAYA

- 7. Ketua Pegawai Eksekutif**
Pengurusan Air Selangor Sdn. Bhd.
Ibu Pejabat
Tingkat 7,
Jalan Pantai Baharu
59200 KUALA LUMPUR
(U.p : Pn. Noor Azreena Binti Mohamed Azmi) **Faks : 03 – 2988 5404**
- 8. General Manager**
Tenaga Nasional Berhad (Putrajaya & Cyberjaya)
Blok 4802-0-7
Jalan Perdana, CBD Perdana,
63000 CYBERJAYA
(U.p : En. Muhammad Nurul Hayat Bin Abdul Manan) **Faks : 03 – 8886 6933**
- 9. Ketua Pegawai Eksekutif**
Putrajaya Holdings Sdn. Bhd.
Menara PJH
No.2, Jalan Tun Abdul Razak, Presint 2,
62100 PUTRAJAYA
(u.p : En. Hassan Bin Ramadi) **Faks : 03 – 8889 5499**
- 10. Ketua Jabatan Perancangan Korporat**
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.
Corporate Planning Department
Level 7,
No.44, Jalan Dungun
Damansara Heights
50490 KUALA LUMPUR
(U.p : Pn. May Lim) **Faks : 03 – 2780 1101**
- 11. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara**
Aras Bawah dan Satu, Prima Avenue,
7, Jalan Teknorat 6
63000 Cyberjaya, Selangor
(U.p : Pn. Zhafirah binti Azhari) **Faks : 03 – 8317 9336**

LAMPIRAN 2

PENYELARAS DATA : PBT

BORANG A.22 (IT1-P2)

PELAKSANAAN PROGRAM JARINGAN PENUNJUK PEMBANGUNAN MAMPAN
BANDAR-LUAR BANDAR MALAYSIA (MURNInets 2.0)

TAHUN PROGRAM: 2023

TAHUN PENILAIAN: 2022 (Tahun Kajian)

NEGERI : WP. PUTRAJAYAPENUNJUK: IT1-P2 Penggunaan Harian Elektrik Per Kapita

Bil.	NAMA PIHAK BERKUASA TEMPATAN (PBT)	DATA (A)
		Jumlah (kWj) Penggunaan Elektrik Domestik Pada Tahun Kajian (2022)
1	PERBADANAN PUTRAJAYA	155,879,867 kWj
2		kWj
3		kWj
4		kWj
5		kWj
6		kWj
7		kWj
8		kWj
9		kWj
10		kWj
.		kWj
.		kWj

Nota: Data (A) adalah dalam angka kWj.

(Sila lampirkan bersama data dan sumber berkaitan)

SUMBER / PEMBEKAL DATA [TNB (PUTRAJAYA & CYBERJAYA)]

Tandatangan :

Cop Rasmi:

Nama :

Jawatan/Gred :

Tarikh :

PENYELARAS DATA (URUS SETIA MURNINETS PPJ)

Tandatangan :

Nama :

Jawatan/Gred :

Tarikh:

Kaunter Soal Selidik

Sesi menjawab soal selidik MURNInets secara online

LAMPIRAN 3

MANUAL PELAKSANAAN MURNInets 2.0

BORANG B
BORANG PENENTUAN PECAHAN NOMBOR SIRI
BORANG SOALSELIDIK MURNInets BAGI PENUNJUK KT3-P5 DAN HAIT1-P1

BORANG KT3-P5

Pecahan secara purata bagi 24 kawasan / zon:

MAJLIS DAERAH XYZ, NEGERI ABC

Bandaraya $450 \div 24 = 18.7$

Perbandaran $400 \div 24 = 16.6$

Daerah $300 \div 24 = 12.5$

BIL	NAMA KAWASAN / ZON PBT	PECAHAN BORANG (Bil. Siri)
1	Zon 1	15
2	Zon 2	15
3	Zon 3	15
4	Zon 4	10
5	Zon 5	15
6	Zon 6	18
7	Zon 7	10
8	Zon 8	10
9	Zon 9	10
10	Zon 10	10
11	Zon 11	10
12	Zon 12	10
13	Zon 13	12
14	Zon 14	14
15	Zon 15	15
16	Zon 16	12
17	Zon 17	12
18	Zon 18	12
19	Zon 19	12
20	Zon 20	12
21	Zon 21	12
22	Zon 22	12
23	Zon 23	12
24	Zon 24	15
	JUMLAH	300

LAMPIRAN 4

Lampiran 2

BORANG B BORANG UT1-P1

Pecahan secara purata mengikut kawasan / zon

Borang Penduduk: Mengikut bilangan maksimum kawasan / zon
 Borang Peniaga: Minimum 1 kawasan, maksimum 5 kawasan / zon
 Borang NGO: Minimum 1 kawasan, maksimum 3 kawasan / zon

BANDARAYA / PERBANDARAN

Penduduk $208 \div 24 = 8,6$
 Peniaga $39 \div 5 = 7,8$
 NGO $13 \div 3 = 4,3$

DAERAH

Penduduk $144 \div 24 = 6$
 Peniaga $27 \div 5 = 5,4$
 NGO $9 \div 3 = 3$

BIL	NAMA KAWASAN / ZON PBT	PECAHAN BORANG (Bil. Siri)		
		PENDUDUK	PENIAGA	NGO
1	Zon 1	14	9	5
2	Zon 2	13	8	4
3	Zon 3	13	8	
4	Zon 4	8		
5	Zon 5	8		
6	Zon 6	8		
7	Zon 7	8		
8	Zon 8	8		
9	Zon 9	8		
10	Zon 10	8		
11	Zon 11	8		
12	Zon 12	8		
13	Zon 13	8		
14	Zon 14	8		
15	Zon 15	8		
16	Zon 16	8		
17	Zon 17	8		
18	Zon 18	8		
19	Zon 19	8		4
20	Zon 20	8		
21	Zon 21	8		
22	Zon 22	8	7	
23	Zon 23	8	7	
24	Zon 24	8		
	JUMLAH	208	39	13

NOTA

.....

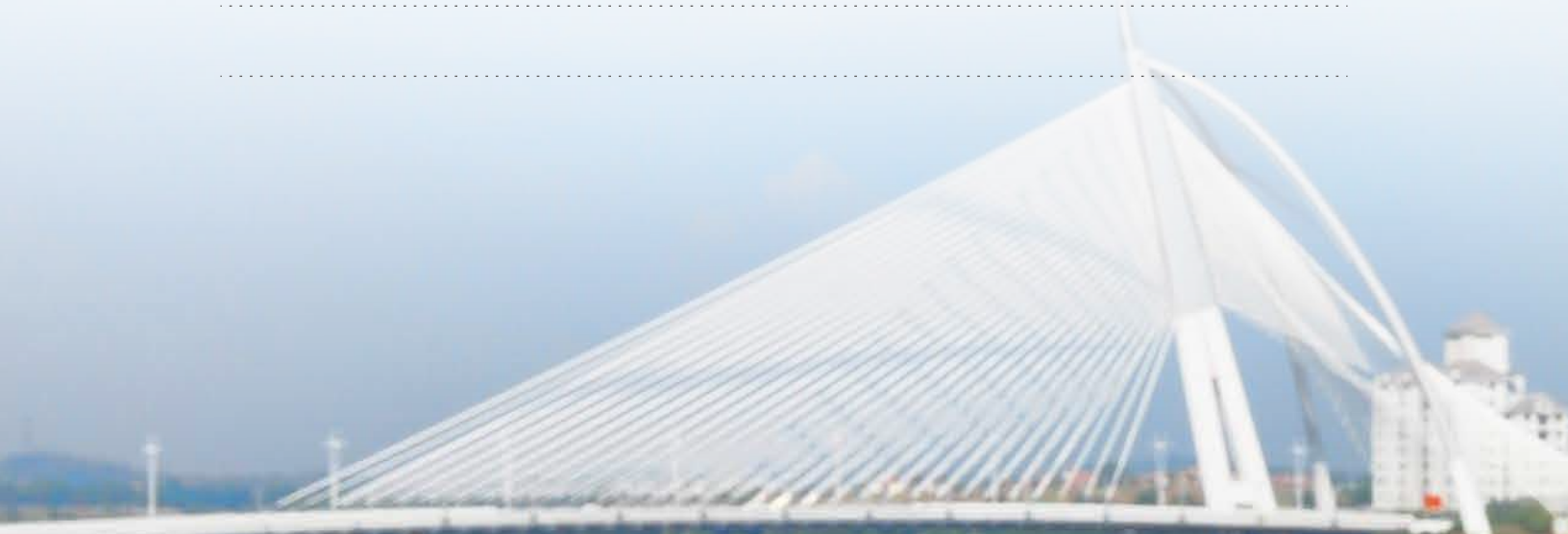
.....

.....

.....

.....

.....

NOTA

Jika ada sebarang pertanyaan, sila hubungi : -

Urus setia MURNInets
Seksyen Rancangan Pemajuan dan Penyelidikan Perancangan
Bahagian Pembangunan Mampan dan Perumahan
Jabatan Perancangan Bandar
Perbadanan Putrajaya

Tel : 03 - 8887 7142 / 03 - 8887 7394 / 03 - 8887 7631

Website PPj : www.ppj.gov.my